

NOTA BELLESTRAAT AFFLIGEM (Fase 1)

ADEDE Archeologisch Rapport 549 - 2020

VAN DEN BERGHE KATRIEN
VAN EYNDE MEREL

ADEDE ARCHEOLOGISCH RAPPORT 549

Nota
Bellestraat
AFFLIGEM

VERSLAG VAN RESULTATEN:
LANDSCHAPPELIJK BODEMONDERZOEK
PROEFSLEUVENONDERZOEK

VAN DEN BERGHE KATRIEN

VAN EYNDE MEREL

Colofon

Uitgever	ADEDE bvba
Jaar van uitgave	2020
Plaats van uitgave	Gent
Redactie	Sebastien Van Wetter & David Janssens
Kaartmateriaal	Merel Van Eynde en Katrien Van Den Berghe
ISSN	2033-6810

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van ADEDE bvba. ADEDE bvba is niet aansprakelijk voor eventuele schade voortvloeiend uit diens adviezen.

Inhoudsopgave

1	Administratieve fiche	- 6 -
2	Beschrijvend gedeelte	10
2.1	Fasering.....	10
2.2	Situatie terrein.....	10
2.3	Geplande werken	11
2.4	Bureauonderzoek	12
3	Projectspecifiek	12
3.1	Archeologische voorkennis	12
3.2	Aanleiding van het onderzoek.....	12
3.3	Doel van het onderzoek	12
3.4	Randvoorwaarden	13
4	Landschappelijk bodemonderzoek.....	14
4.1	Werkwijze en strategie.....	14
4.2	Assessmentrapport	15
4.2.1	Bodem	15
4.2.2	Boordiagrammen.....	18
4.2.3	Boorbeschrijvingen.....	20
4.2.4	Boortransecten.....	21
4.2.5	Beantwoording onderzoeksvragen	24
5	Proefsleuvenonderzoek.....	25
5.1	Werkwijze en strategie.....	25
5.1.1	Motivering onderzoeksstrategie	25
5.1.2	Afwijking voorgesteld Programma Van Maatregelen	25
5.1.3	Organisatie van het vooronderzoek en gebruikt materiaal	25
5.2	Assessmentrapport	30
5.2.1	Methoden, technieken en criteria.....	30
5.2.2	Assessment vondsten.....	31
5.2.3	Assessment stalen	32
5.2.4	Conservatie assessment	32
5.2.5	Assessment sporen en lagen	32
5.2.5.1	Topografie van het onderzoeksgebied	32
5.2.5.2	Stratigrafie en bodemopbouw	36
5.2.5.3	Sporenbestand	41
5.2.5.4	Datering en interpretatie	49

5.2.5.5	Beantwoorden onderzoeksvragen	50
6	Synthese	52
6.1	Besluit gespecialiseerd publiek	52
6.1.1	Archeologische waardering	52
6.1.2	Potentieel tot kennisvermeerdering en afweging verder onderzoek	53
6.2	Besluit breed publiek.....	53
7	Bibliografie.....	54
8	Fotolijst	55
9	Sporenljst.....	56
10	Vondstenlijst.....	57
11	Lijst van figuren	58
12	Bijlage	60

1 Administratieve fiche

Projectcode	2020C64 (LBO), 2020B359 (PS)
Site	Bellestraat, Affligem
Projectsigle AEDE	AFF-BEL
Ligging	Bellestraat 98, 1790 Affligem
Bounding Box	Punt 1 (NW): X: 131643.714m Y: 176193.718m Punt 2 (ZO): X: 131703.068m Y: 175983.869m
Topografische kaart	Zie plannr. 1
Kadaster	Affligem, 2de Afd. (Essene), Sie A, nr. 796e4 en Sie B, nrs. 758r, 758pZie plannummer 2
Soort onderzoek	Landschappelijk bodemonderzoek en Proefsleuvenonderzoek
Aard van de vervolgwerven	Loods, overdekt busperron, verharding, parking
Uitvoerder	AEDE bvba
Erkenningsnummer AEDE bvba	2015/00058
Erkend archeoloog	Simon Claeys 2017/00184
Tijdelijke bewaarplaats archief	AEDE bvba
Bibliografische referentie	Van Den Berghe K., Van Eynde M., 2020, Nota Bellestraat - Affligem, AEDE Archeologisch Rapport 549, Gent.
Grootte projectgebied	10880m ²
Periode uitvoering	Maart 2020
Themen thesaurus Onroerend Erfgoed	Landschappelijk bodemonderzoek, Prospectie zonder ingreep in de bodem Proefsleuvenonderzoek, Prospectie met ingreep in de bodem

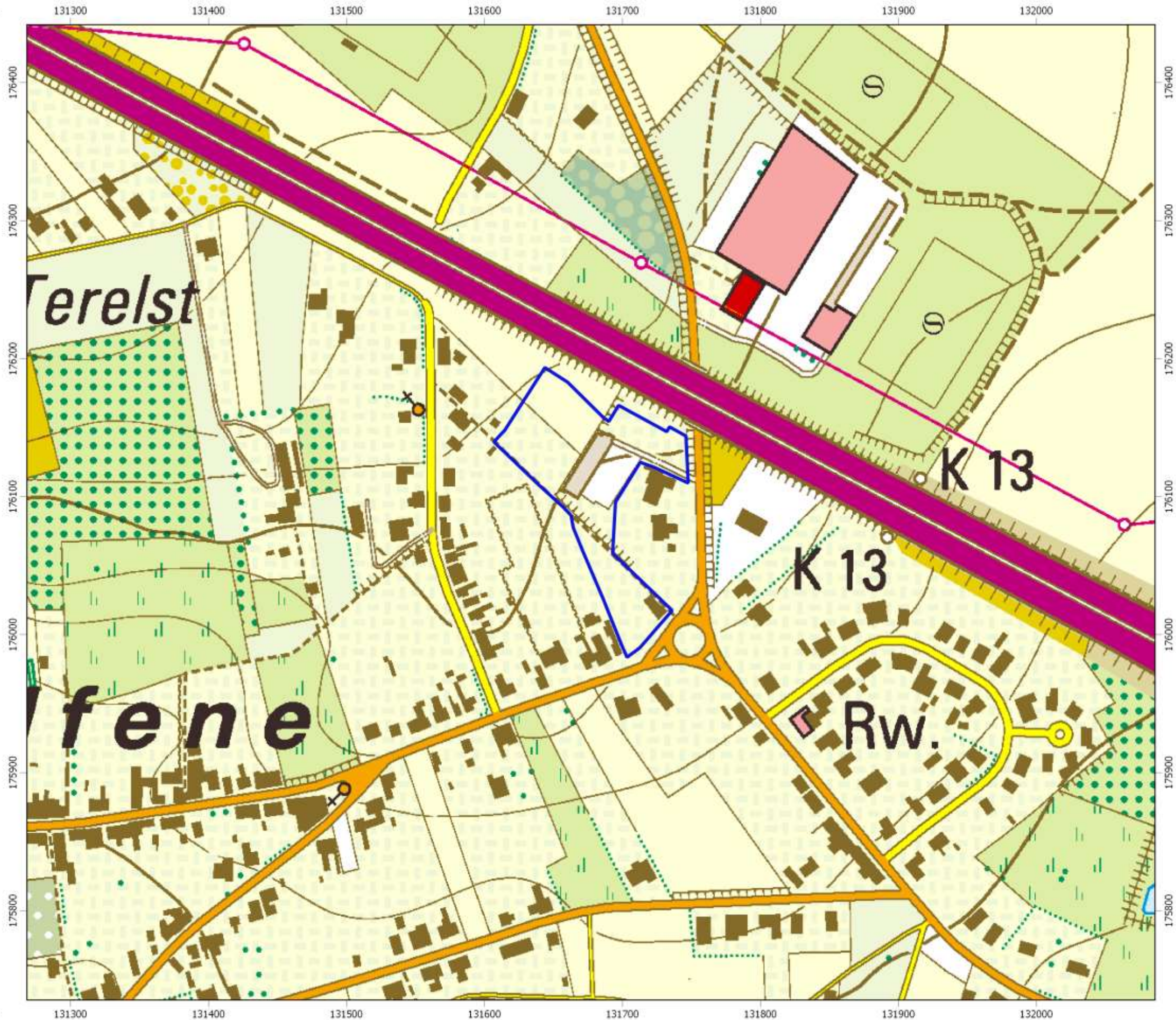
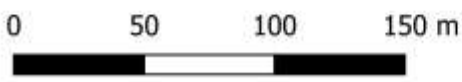

Affigem-Bellestraat

Projectgebied op Topografische kaart
2020C327 24/03/2020

© AGIV

Legende
Projectgebied

Affligem-Bellestraat

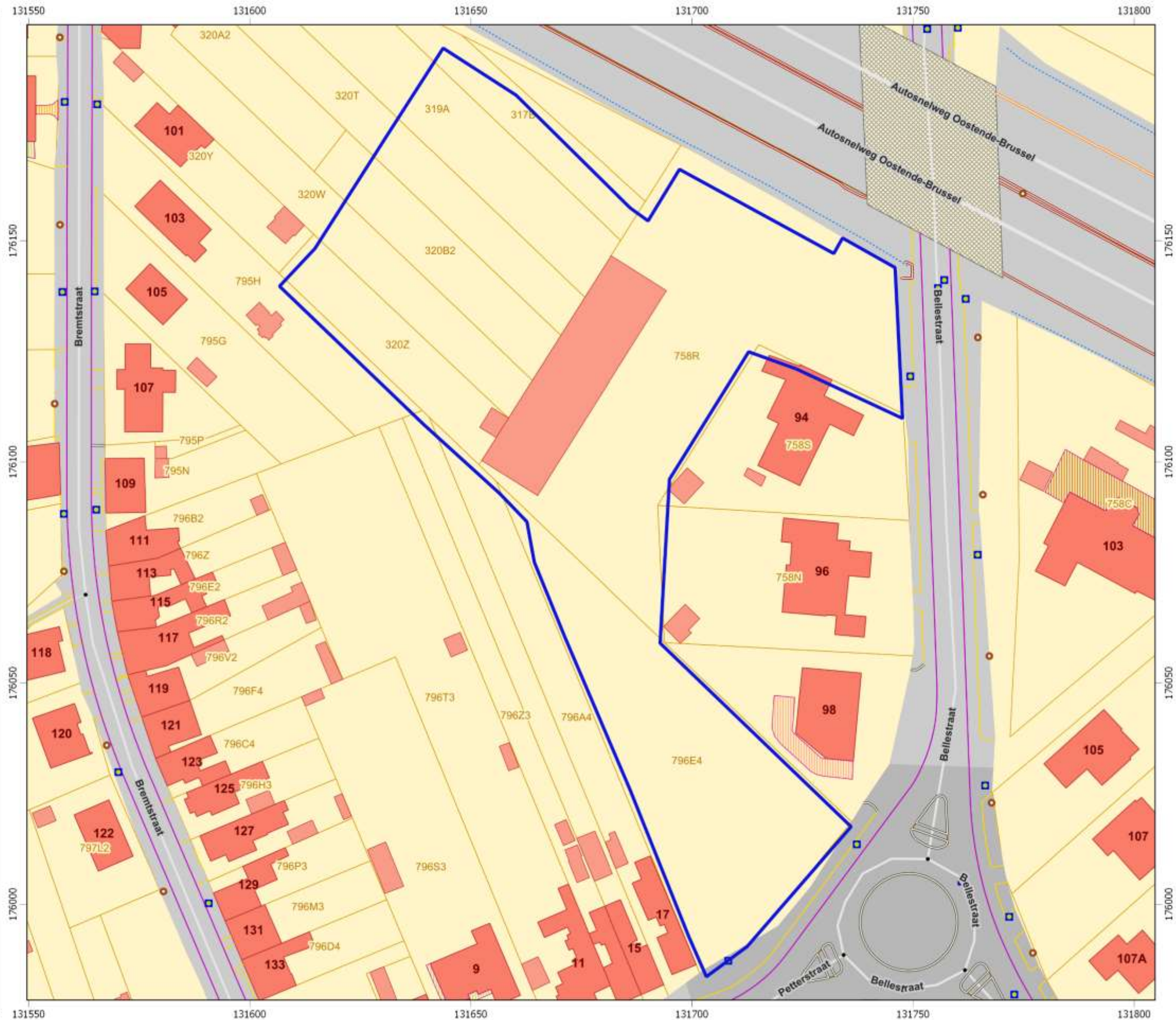
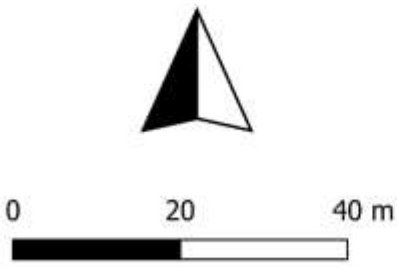
Projectgebied op GRB (kadaster)

2020C327 24/03/2020

© AGIV

Legende

- Projectgebied

Affigem-Bellestraat

Projectgebied op recente luchtfoto

2020C327 24/03/2020

© AGIV

Legende

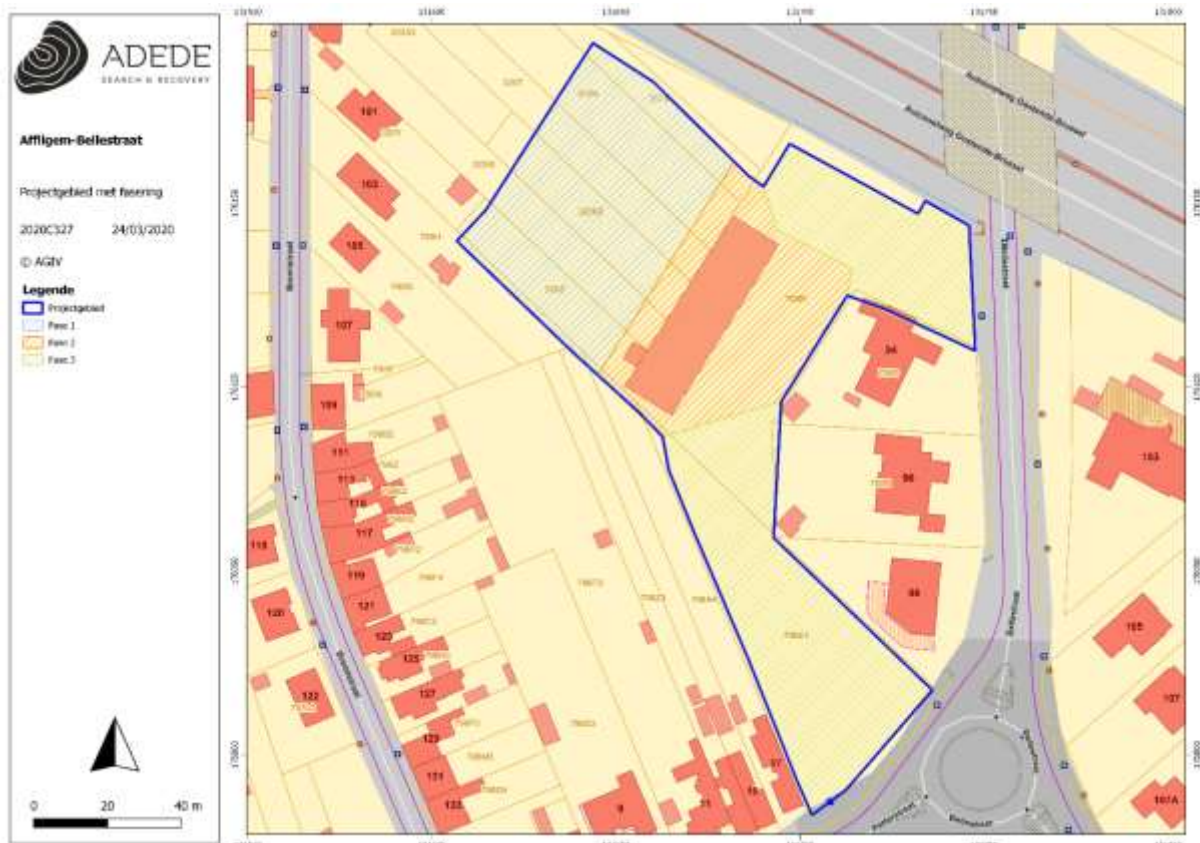
 Projectgebied

2 Beschrijvend gedeelte

2.1 Fasering

Het onderzoek aan de Bellestraat verloopt in verschillende fasen. Het landschappelijk bodemonderzoek werd voor het hele terrein uitgevoerd. Verder focust deze nota op de proefsleuven van fase 1, latere fasen dienen nog uitgevoerd te worden.

Figuur 1. Projectgebied fase 1 tot 3 op GRB.

2.2 Situatie terrein

De huidige toestand van het onderzoeksgebied is het gebruik van een loods met parking voor bussen. Het zuidelijke gedeelte van het onderzoeksgebied, dat grenst aan de Bellestraat, is braakliggend terrein. Het noordwestelijke gedeelte van het projectgebied bestaat uit weiland, dit weidegebied is tevens de locatie waar deze fase van het proefsleuven onderzoek plaats vond.

Figuur 2. Situatie van het projectgebied op het moment van de landschappelijke boringen.

2.3 Geplande werken

Ter hoogte van de huidige bebouwing zullen een nieuwe loods met carwash en een nieuw overdekt busperron gebouwd worden met 18 busstaanplaatsen. Rondom deze gebouwen zal er nieuwe monoliete verharding voor toegang en circulatie aangelegd worden, evenals nieuwe waterdoorlatende verharding en te regulariseren grindverharding voor het parkeren van 97 personenwagens. Naast deze bouwwerkzaamheden zal er ook een groenbuffer aangelegd worden. De nieuwe loods zal een kelder hebben met een hoogte van 2.80m. Ook zal er in het gebouw een liftschaft aanwezig zijn met een afmeting van 2m op 2m.

De geplande werken zullen gefaseerd gebeuren, waarbij eerst de bebouwing geplaatst wordt (fase 1) en nadien de bestaande bebouwing pas wordt afgebroken. Na de afbraak van de bestaande bebouwing

wordt de luifel geplaatst, inclusief de verharding (fase 2). Pas nadat al deze werken gebeurd zijn, zal men aanvangen met de bouw van de parking en de toegangsweg (fase 3).

2.4 Bureauonderzoek

Voor de resultaten van het bureauonderzoek wordt verwezen naar de bekrachtigde archeologienota met id-nummer 7244.¹

3 Projectspecifiek

3.1 Archeologische voorkennis

Binnen het onderzoeksgebied werd tot op heden nog geen archeologisch (voor)onderzoek met ingreep in de bodem uitgevoerd. In de onmiddellijke omgeving van het projectgebied zijn wel een aantal CAI-meldingen terug te vinden die in de databank van de Centraal Archeologische Inventaris (CAI) zijn opgenomen. Deze meldingen geven zicht op een rijk archeologisch verleden in het gebied en worden besproken in §3.4 *Archeologische situering van het projectgebied*.

3.2 Aanleiding van het onderzoek

De archeologienota werd opgemaakt naar aanleiding van een geplande stedenbouwkundige vergunningsaanvraag waarbij de totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de aanvraag betrekking heeft 3000m² of meer bedraagt en de ingreep in de bodem meer dan 1000m². De initiatiefnemer is daarom verplicht een bekrachtigde archeologienota toe te voegen aan de vergunningsaanvraag.

3.3 Doel van het onderzoek

Deze archeologische nota heeft tot doel om door middel van de bestaande archeologische, geografische, geologische, en historische bronnen de mogelijkheid tot het aantreffen van archeologisch waardevolle sites binnen het projectgebied te onderzoeken. Aan de hand van de verzamelde informatie wordt vervolgens een programma van maatregelen opgesteld met het doel de archeologische kennis te bewaren voor de volgende generaties.

Volgende onderzoeksvragen worden in deze archeologienota behandeld:

¹ <https://loket.onroerendergoed.be/archeologie/notas/archeologienotas/7244>

- Welke aanwijzingen bevatten de bestaande bronnen over het archeologisch potentieel van het onderzoeksgebied?
- Zijn er archeologische sites met relevante cultuurhistorische waarde gekend op of in de omgeving van het onderzoeksgebied?
- Hoe evolueerde het historisch landgebruik van het onderzoeksgebied?
- Hoe evolueerde de historische bebouwing van het onderzoeksgebied?
- Wat is de potentiële impact van de geplande werken op het cultuurhistorisch en archeologisch erfgoed?

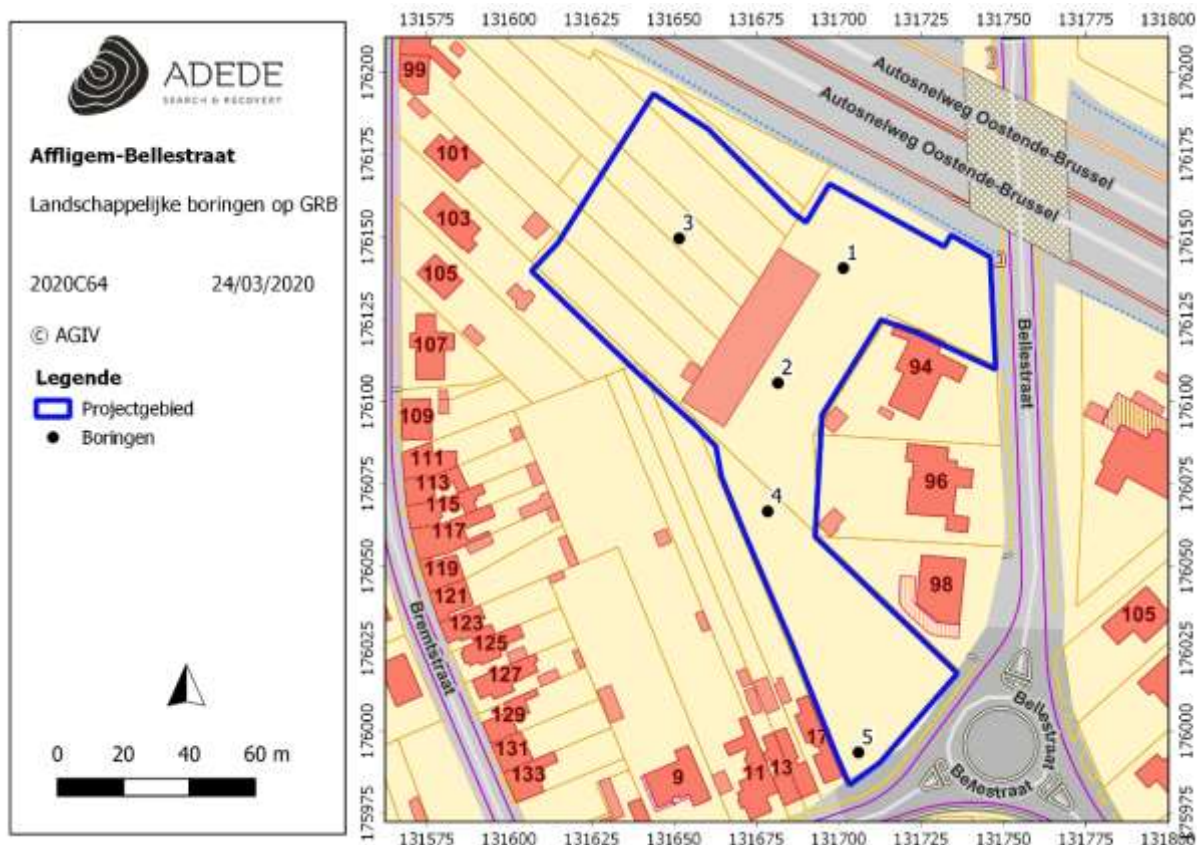
3.4 Randvoorwaarden

Ten tijde van het bureauonderzoek was nog bebouwing aanwezig op het onderzoeksterrein, bijgevolg kon verder archeologisch onderzoek met ingreep in de bodem pas gebeuren nadat deze bebouwing was gesloopt, en diende zodus te gebeuren in uitgesteld traject.

4 Landschappelijk bodemonderzoek

4.1 Werkwijze en strategie

Op vrijdag 6 maart 2020 werd een landschappelijk bodemonderzoek uitgevoerd door ADEDE bvba te Bellestraat 98, 1790 Affligem (2020C64). Er werden in totaal 5 boringen voorzien. Deze dekten het volledige projectgebied en geven als dusdanig een beeld van de bodemopbouw. De boringen werden geplaatst door middel van een edelmanboor van 7 cm en werden uitgevoerd door Katrien Van Den Berghe (archeoloog), bijgestaan door David Janssens (aardkundige) en Ruben Van Doorslaer (archeoloog). De boringen werden indien mogelijk tot in de C-horizont van de bodem geplaatst, of tot de maximum haalbare diepte. Op die manier kon verzekerd worden dat alle mogelijke antropogene niveaus, die zouden geroerd worden door de geplande bodemingrepen, zouden worden herkend. Het boorstaal werd uitgespreid in navolging van een boorgatmeting op een witte, neutrale achtergrond, gefotografeerd en geregistreerd.

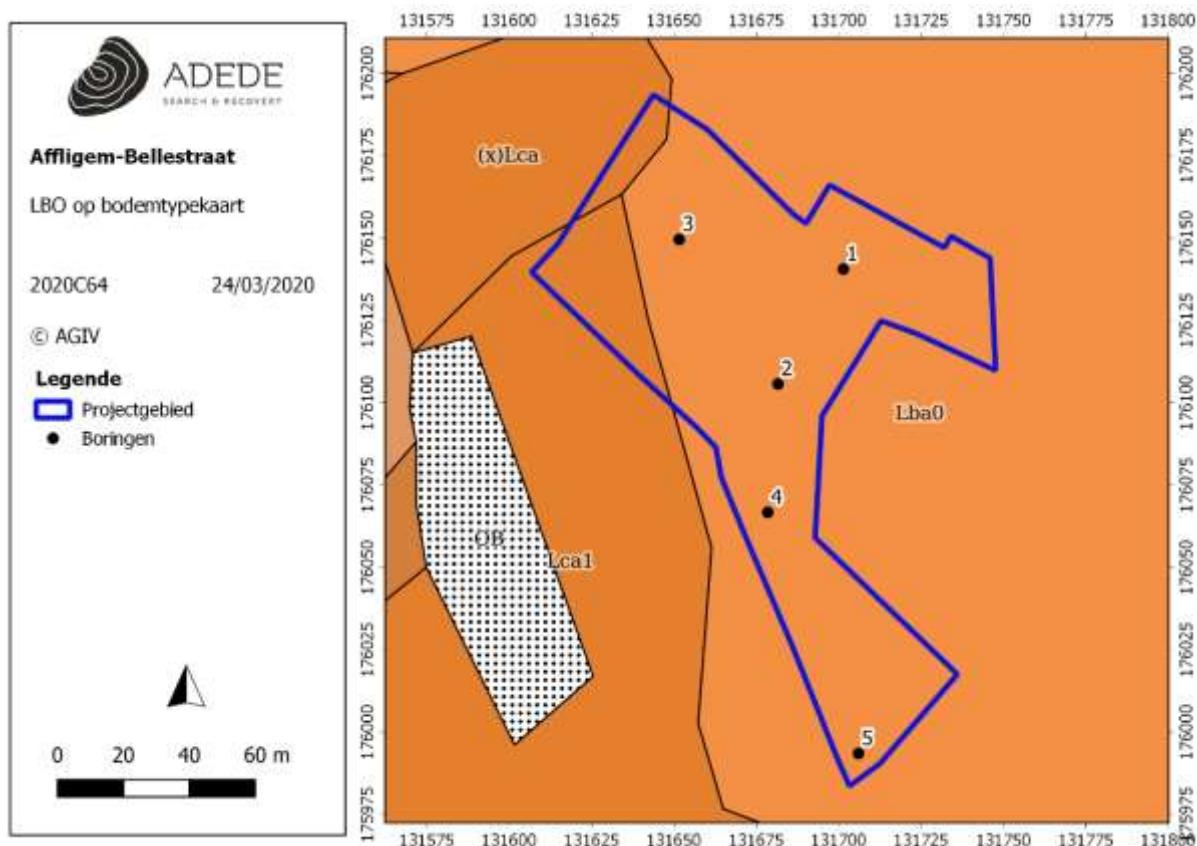
Figuur 3. Boorplan op GRB - basiskaart.

4.2 Assessmentrapport

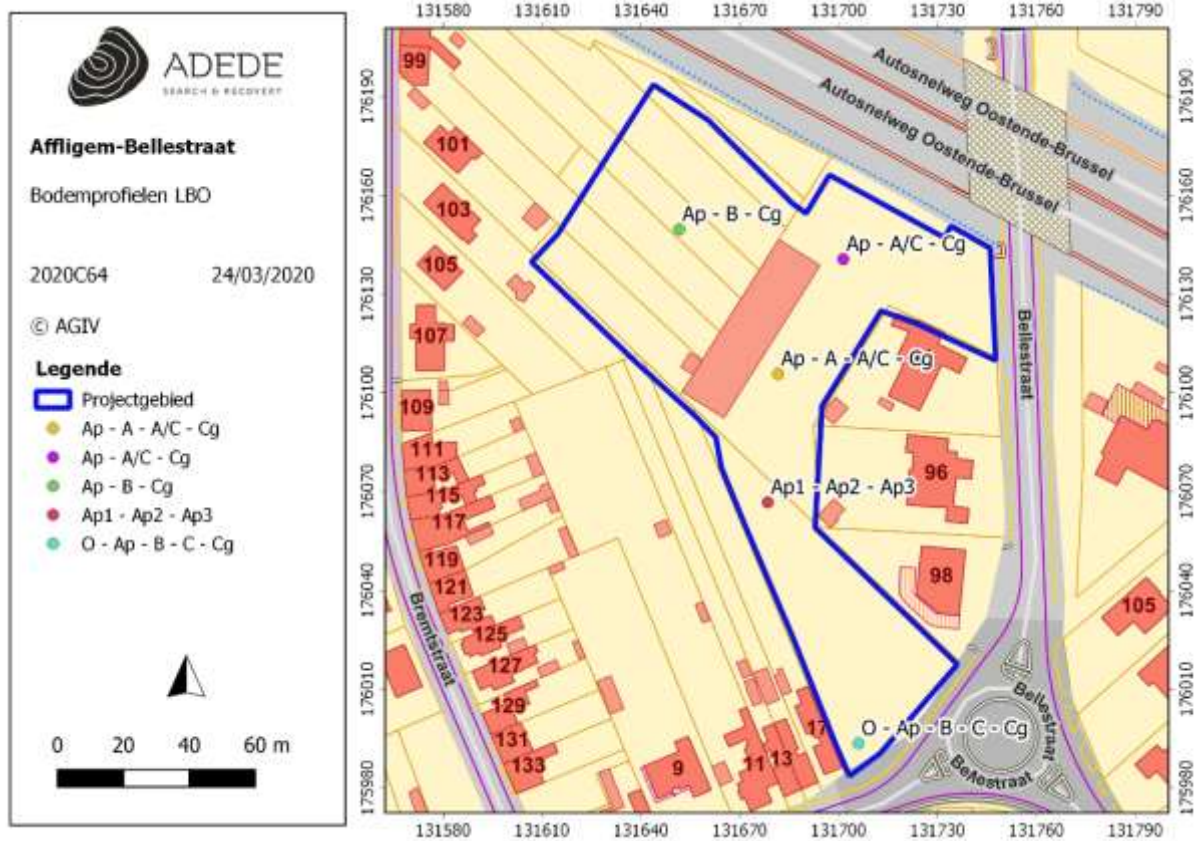
4.2.1 Bodem

Op de bodemtypekaart worden ter hoogte van de Bellestraat te Affligem drie verschillende bodemtypes aangegeven. Deze zijn **(x)Lca**, **Lba0** en **Lca1**. (x)Lca en Lca1 duiden op een zone waarbij de Ap rust op een E-horizont (ongeveer 40cm dik) of rechtstreeks op de textuur B. De textuur B is aangereikt met klei en sesquioxiden, het is een bruine zwaar zandleem. Roestverschijnselen komen voor tussen 80 en 120cm. Lba0 is een droge zandleembodem met een Ap van ongeveer 25cm dikte. Dit bodemtype is matig humeus en rust op een zwak humeuze, bruinachtige overgangshorizont van 30 tot 40cm dikte. Onder deze laag komt een meer kleiige textuur B-horizont voor. De ondergrond is soms gestratificeerd met afwisselend lemige en zandige laagjes. Roestverschijnselen komen voor dieper dan 120cm.

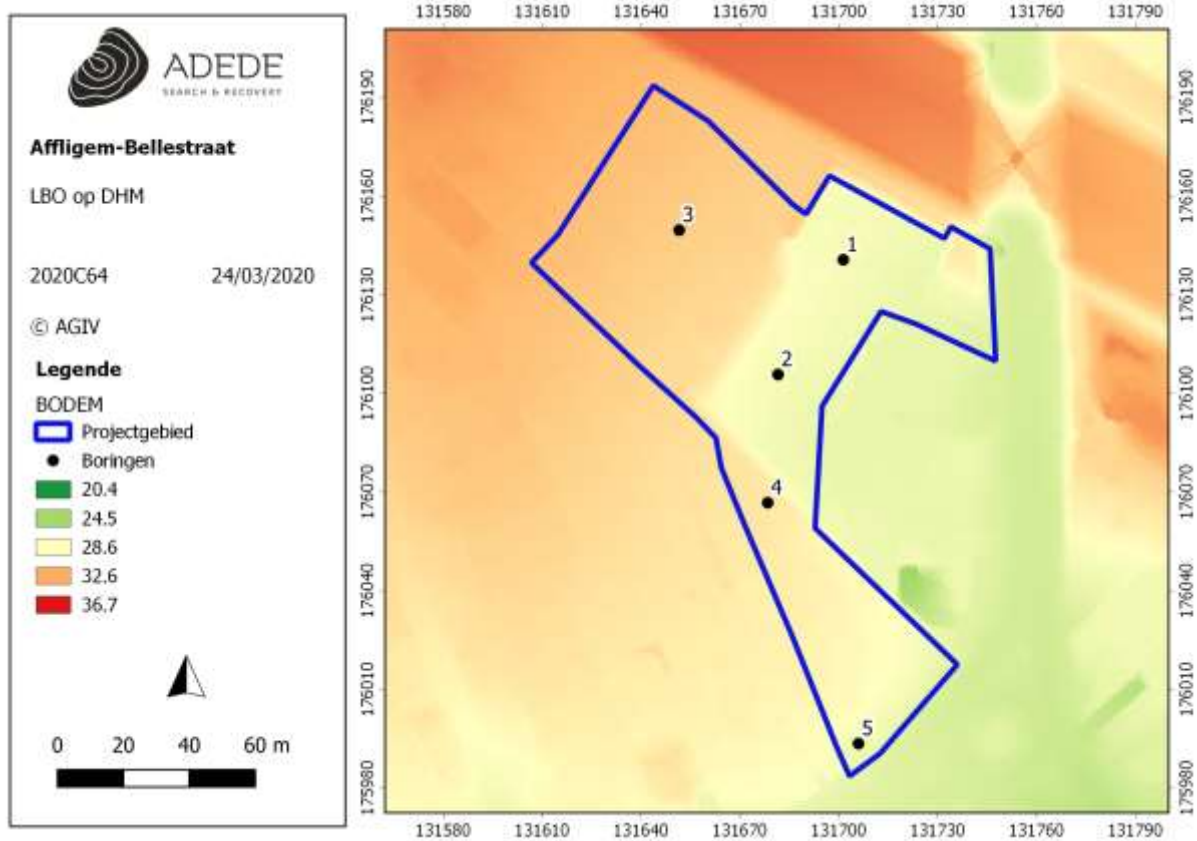
In totaal werden er 5 landschappelijke boringen uitgevoerd binnen het projectgebied. Met uitzondering van boorpunt 5 werd elke boring tot in de C-horizont geplaatst. Ze vertoonden telkens een Cg-horizont. Boring 3 en 4 vertoonden als enigen een intacte B-horizont. Boring 1 en 2 hadden een geroerde A/C horizont onder de Ap. Boring 5 was compleet verstoord en kon door puinlagen slechts tot 75 cm diepte worden uitgevoerd.

Figuur 4. Landschappelijke boringen op de bodemtypekaart.

Figuur 5. Bodemprofielen landschappelijke boringen.

Figuur 6. Bodemprofielen landschappelijke boringen.

In boring 1 en 2 kwam een niet intacte bodem naar voren. Op het digitaal hoogtemodel wordt duidelijk dat dit gedeelte van het projectgebied een afgraving heeft gekend, er wordt in dit gebied dan ook geen verwachting gesteld voor het aantreffen van een archeologische site gezien alle relevante archeologische niveaus vergraven zijn

4.2.2 Boordigrammen

ADEDE
SEARCH & RECOVERY

Landschappelijke boring Affligem - Bellestraat

Projectcode 2020C64		Datum 6/03/2020			
Project sigel AFF-BEL		Maximale diepte 2 m			
Klant Rantour/Tarch		Boordiameter 7 cm			
Adres Bellestraat 98, 1790 Affligem		Casing nvt			
		Boortype Edelman			
Boornummer Bp 1		Registratie door Katrien Van Den Berghe Controle door David Janssens			
TAW (m)	Horizont	Diepte (m)	Grafische log	Vochtigheid	Beschrijving
28	Ap	0.2		D	Bruinzwarte zandleem
27.8	A/C	0.4		R	Geelbruine lemig zand
27.6		0.8		O	
27.4	Cg	0.8		O	Geel lemig zand, roestverschijnselen
27.2		1		O	
27		1.2		O	
26.8		1.4		O	
26.6		1.6		O	
26.4		1.8		O	
26.2		2		G	

ADEDE
SEARCH & RECOVERY

Landschappelijke boring Affligem - Bellestraat

Projectcode 2020C64		Datum 8/03/2020			
Project sigel AFF-BEL		Maximale diepte 2 m			
Klant Rantour/Tarch		Boordiameter 7 cm			
Adres Bellestraat 98, 1790 Affligem		Casing nvt			
		Boortype Edelman			
Boornummer Bp 2		Registratie door Katrien Van Den Berghe Controle door David Janssens			
TAW (m)	Horizont	Diepte (m)	Grafische log	Vochtigheid	Beschrijving
28.2	Ap	0.2		D	Donkerbruine zandleem
28	A	0.2		R	Bruine zandleem
27.8		0.4		O	
27.6		0.8		O	
27.4	A/C	0.8		O	Geelbruine zandleem
27.2	Cg	1		O	Geel lemig zand, roestverschijnselen
27		1.2		O	
26.8		1.4		O	
26.6		1.6		O	
26.4		1.8		O	
26.2		2		G	

ADEDE Landschappelijke boring Affligem - Bellestraat
SEARCH & RECOVERY

Projectcode 2020C64		Datum 6/03/2020			
Project sigel AFF-BEL		Maximale diepte 2 m			
Klant Rantour/Tarch		Boordiameter 7 cm			
Adres Bellestraat 98, 1790 Affligem		Casing nvt			
		Boortype Edelman			
Boornummer Bp 3			Registratie door Katrien Van Den Berghe Controle door David Janssens		
TAW (m)	Horizont	Diepte (m)	Grafische log	Vochtigheid	Beschrijving
31	Ap	0.2		N A T	Donkerbruin zandleem, wortels
30.8	B	0.4			Geelbruin zandleem
30.6		0.6			
30.4		0.8			
30.2	Cg	0.8			Geel zandleem, roestverschijnselen
30		1			
29.8		1.2			
29.6		1.4			
29.4		1.6			
29.2		1.8			
		2			

ADEDE Landschappelijke boring Affligem - Bellestraat
SEARCH & RECOVERY

Projectcode 2020C64		Datum 6/03/2020			
Project sigel AFF-BEL		Maximale diepte 1,6 m			
Klant Rantour/Tarch		Boordiameter 7 cm			
Adres Bellestraat 98, 1790 Affligem		Casing nvt			
		Boortype Edelman			
Boornummer Bp 4			Registratie door Katrien Van Den Berghe Controle door David Janssens		
TAW (m)	Horizont	Diepte (m)	Grafische log	Vochtigheid	Beschrijving
29.6	O			D R O O G	Bruinzwart lemig zand, wortels, humusaanrijking
29.6	Ap	0.2			Bruin lemig zand, wortels
29.4	B	0.4			Geelbruin lemig zand
29.2		0.6			
29	C	0.8			Bruingeel lemig zand
28.8		1			
28.6		1.2			
28.4		1.4			
28.2	Cg	1.6			Geel lemig zand, roestverschijnselen

ADEDE
SEARCH & RECOVERY

Landschappelijke boring Affligem - Bellestraat

Projectcode 2020C64		Datum 6/03/2020			
Project sigel AFF-BEL		Maximale diepte 0,75 m			
Klant Rantour/Tarch		Boordiameter 7 cm			
Adres Bellestraat 98, 1790 Affligem		Casing nvt			
		Boortype Edelman			
Boornummer Bp 5		Registratie door Katrien Van Den Berghe Controle door David Janssens			
TAW (m)	Horizont	Diepte (m)	Grafsche log	Vochtigheid	Beschrijving
28	Ap	0.2	G O O J D	D	Zwartbruine zandleem, grind, stenen, beton, baksteen
27.8	Ap	0.4			Grijze zandleem, grind, stenen, beton, baksteen
27.6	Ap	0.6			Roodgrijze zandleem, baksteen, grind, stenen, beton
27.4		0.8			

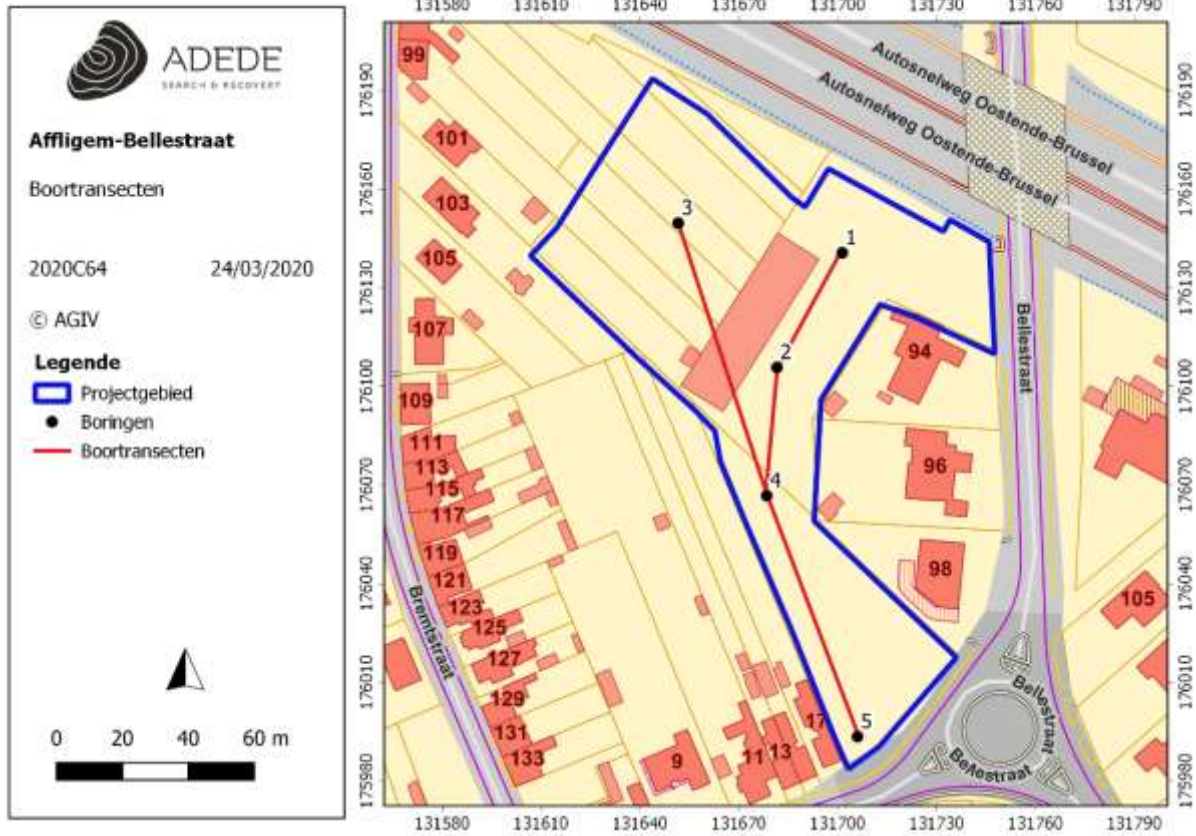
4.2.3 Boorbeschrijvingen

Nr.	Dieptes (cm)	Foto en beschrijving
BP 1	Ap: 0-15 A/C: 15-65 Cg: 65-200	
	Ap B Cg	Bruinzwarte zandleem, humeus Geelbruin lemig zand Geel lemig zand, roestverschijnselen
BP 2	Ap: 0-10 A: 10-70 A/C: 70-95 Cg: 95-200	
	Ap A B Cg	Donkerbruine zandleem Bruine zandleem Geelbruine zandleem Geel lemig zand, roestverschijnselen
BP 3	Ap: 0-30 B: 30-80 Cg: 80-200	

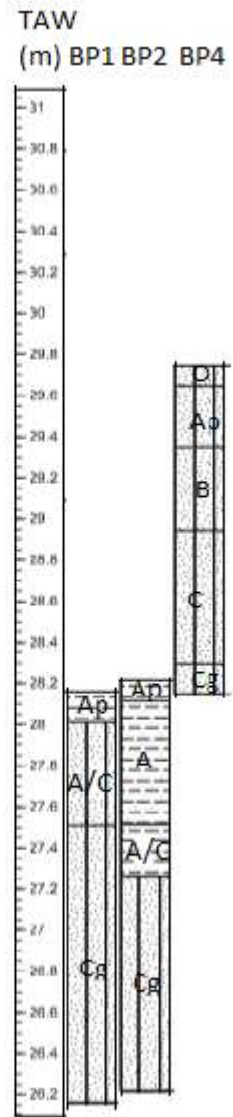
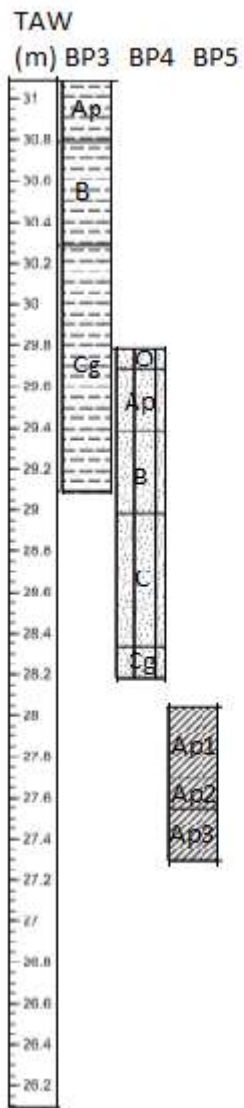
	Ap B Cg	Donkerbruin zandleem, wortels Geelbruin zandleem Geel zandleem, roestverschijnselen
BP 4	O: 0-10 Ap: 10-40 B: 40-80 C: 80-145 Cg: 145-160	
	O Ap B C Cg	Bruinzwart lemig zand, wortels, humusaanrijking Bruin lemig zand, wortels Geelbruin lemig zand Bruingeel lemig zand Geel lemig zand, roestverschijnselen
BP 5	Ap1: 0-35 Ap2: 35-50 Ap3: 50-75	
	Ap1 Ap2 Ap3	Zwartbruine zandleem, grind, stenen, beton, baksteen Grijze zandleem, grind, stenen, beton, baksteen Roodgrijze zandleem, baksteen, grind, stenen, beton

4.2.4 Boortransecten

De volgende boortransecten illustreren het verloop van de bodem binnen het projectgebied. Het eerste transect loopt in NW-ZO richting, het tweede NO-ZW.

Figuur 7. Boortransecten op GRB kaart.

Figuur 8. Boortranchen.

Legende

Sand		Clay	
Sandy loam		Sandy clay	
Loamy sand		Loamy clay	
Loam		Peat	
Clayey loam		Disturbance	

Figuur 9. Legende boortranchen.

4.2.5 Beantwoording onderzoeksvragen

- **Wat is de geo(morfo)logische en bodemkundige opbouw van de ondergrond in het plangebied?**

Boringen 3 en 4 leunen aan bij de bodemkundige opbouw van het gebied op de bodemtypekaart, hier is een 'Lba0' bodem te herkennen. Bij geen van de andere 3 boringen werd een intacte natuurlijke bodemopbouw teruggevonden. Boorpunt 1 en 2 tonen aan dat dit deel van het gebied afgegraven is, dit is eveneens zichtbaar op het hoogtemodel. Boring 5 is volledig verstoord.

- **In hoeverre is deze opbouw nog intact?**

De bodemopbouw lijkt intact ter hoogte van boorpunt 3 en 4.

- **Bevinden zich archeologisch relevante afzettingen in het plangebied?**

Deze zijn mogelijks aanwezig ter hoogte van boorpunt 3 en 4.

- **Alhoewel niet tot doel van het landschappelijk bodemonderzoek, zijn er desondanks toch archeologische indicatoren aangetroffen?**

Neen

5 Proefsleuvenonderzoek

5.1 Werkwijze en strategie

5.1.1 Motivering onderzoeksstrategie

Zie goedgekeurde archeologienota (ID7244) met vigerend Programma van Maatregelen.²

5.1.2 Afwijking voorgesteld Programma Van Maatregelen

N.v.t.

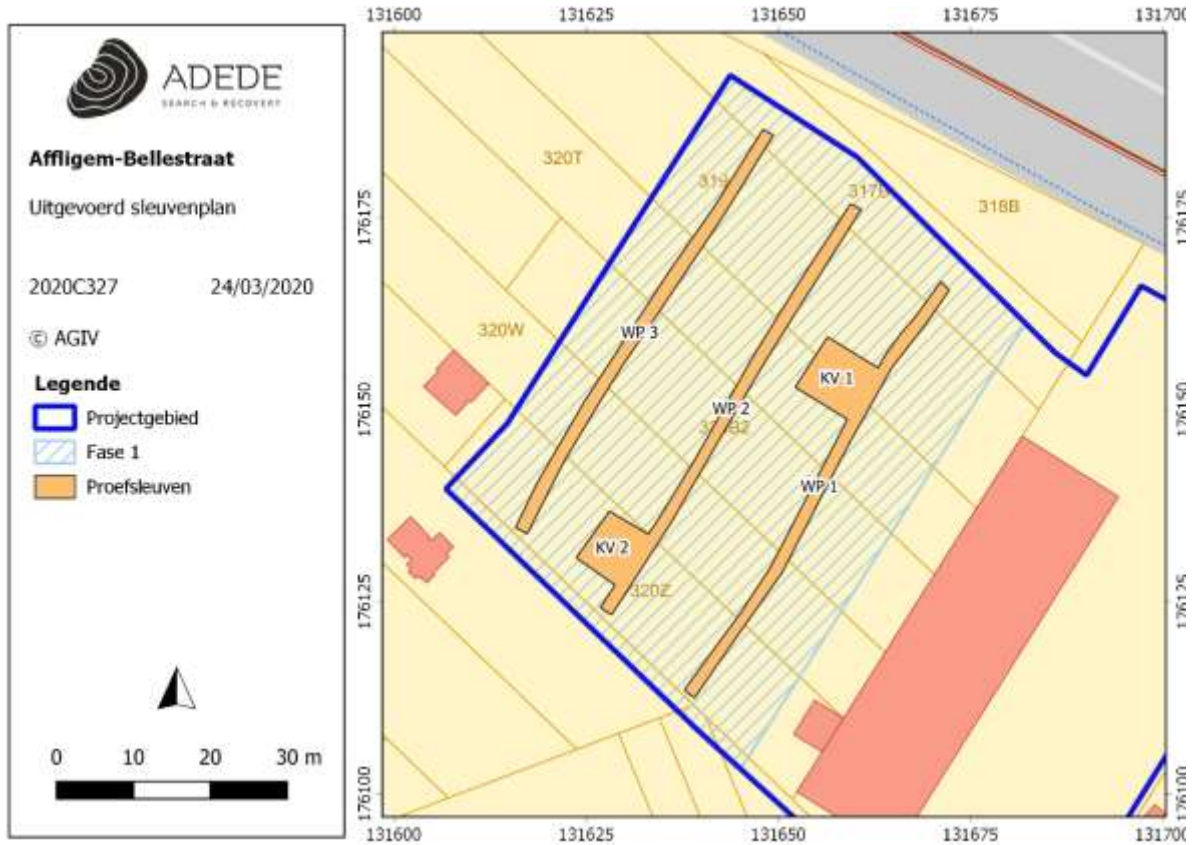
5.1.3 Organisatie van het vooronderzoek en gebruikt materiaal

Bij de uitvoering van het veldwerk werd dus zo goed als mogelijk het oorspronkelijk voorgestelde sleuvenplan gevolgd. Er werden zoals voorzien 3 proefsleuven aangelegd. Tijdens het onderzoek werden in totaal 3 geregistreerde profielputten aangelegd, minstens één per sleuf volgens een geschrinkt patroon. Om het archeologisch potentieel van het terrein beter te kunnen lezen en in te schatten werden twee kijkvensters aangelegd. Tijdens het onderzoek werd een oppervlakte van 415m² opengelegd door middel van proefsleuven (308m² - 8,99%) en kijkvensters (107m² - 3,1%), op een totale oppervlakte van ca. 3424 m² te onderzoeken gebied. Uitgerekend komt dit neer op ca. 12.12% van het te onderzoeken gebied dat werd onderzocht. Hiermee werd de vooropgestelde dekkingsgraadnorm net niet. Zodoende is er voor dit specifieke onderzoeksgebied voldoende kennis vergaard om een gefundeerde inschatting te maken van het archeologisch potentieel van het terrein.

Er werd getracht vondsten te recupereren uit de aanwezige lagen en sporen om een relatieve datering te bekomen van de lagen/sporen en verkleuringen. Echter werden zo goed als geen vondsten in relatie tot de sporen aangetroffen tijdens het proefsleuvenonderzoek. De datering diende dus te gebeuren op basis van de vorm, textuur, kleur en aflijning van de sporen.

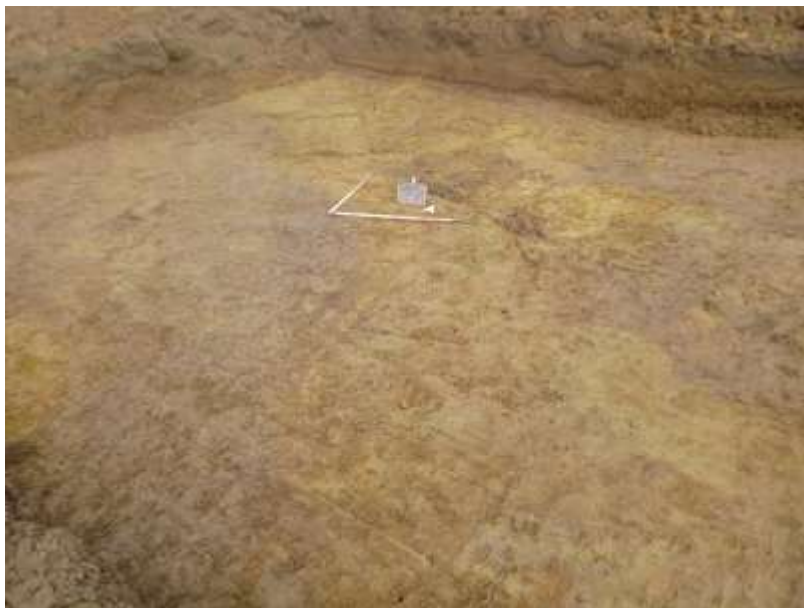
Tijdens het proefsleuvenonderzoek werden amper noemenswaardige sporen of bijzondere contexten aangetroffen, bijgevolg werden ook geen staalnames uitgevoerd. De onderzoeksvragen konden worden beantwoord zonder het nemen van stalen. Op enkele sporen werden coupes gezet om zodoende de sporen verder te waarderen.

² <https://loket.onroerendergoed.be/archeologie/notas/archeologienotas/7244>

Figuur 11. Uitgevoerd sleuvenplan.

Figuur 12. Overzichtsfoto's sleuven en kijkvensters

De zonnige weersomstandigheden bemoeilijkte soms het fotograferen en de registratie van sporen en profielen. De bodem werd laagsgewijs afgegraven tot op het eerste archeologische relevante én leesbare niveau.

Het vlak (proefsleuven en kijkvensters) en alle sporen werden gefotografeerd en digitaal ingetekend. De foto's werden genomen met een Pentax Optio. Het digitaal inmeten werd gedaan met behulp van een GPS van het type Leica 1200 in het Lambert-72 coördinatensysteem.

Er werden in totaal 3 profielkolommen aangelegd, opgeschoond en geregistreerd om zodoende een beter inzicht te krijgen in de bodemopbouw van het projectgebied. Het archeologisch niveau werd aangehouden door middel van het opkuisen van kleine, lokale profielen in de sleufwand die met de schop manueel werden aangelegd maar die verder niet geregistreerd werden.

De diepte van elk vlak ten opzichte van het maaiveld is weergegeven volgens de Tweede Algemene Waterpassing (TAW). Een selectie van sporen werd gefotografeerd.

Het terreinwerk werd uitgevoerd onder toezicht van erkend archeoloog type 1 David Janssens, bijgestaan door archeologen Katrien Van Den Berghe (veldwerkleider - archeoloog), en Merel Van Eynde (archeoloog). De daaropvolgende verwerking en rapportage werd uitgevoerd Merel Van Eynde. De digitale plannen werden hierbij verwerkt in QGIS, de lijsten in Microsoft Excel.

5.2 Assessmentrapport

Figuur 13. Situatie onderzoeksgebied (zicht vanuit noordwesten)

5.2.1 Methoden, technieken en criteria

Het assessment van de sporen gebeurde grotendeels bij de uitvoering van het veldwerk. Dit werd bijgestuurd, verfijnd en aangepast op basis van de digitale plannen en coupetekeningen, de foto's en de spoorbeschrijvingen achteraf. Natuurwetenschappelijke dateringen waren niet voorhanden en weinig relevant. De interpretatie van de sporen is voornamelijk gebaseerd op de vorm, de kleur, de aflijning en de structuurvulling zoals waargenomen in het vlak. Normaliter kan men een deel van de aangetroffen sporen "dateren" op basis van vondstmateriaal in hun (op)vulling. Toch dient men voor ogen te houden dat het gebruik van vondstmateriaal als daterend element niet zaligmakend is. Vondstmateriaal kan namelijk sporen relatief dateren. Soms is het materiaal niet goed dateerbaar en zelfs wanneer dat wel zo is, dient de vraag gesteld te worden wat de relatie is met het betreffende spoor en waar het zich in dat spoor bevindt. Vondsten kunnen immers op velerlei wijzen in de grond terechtkomen. Indien een site gedurende een lange periode in gebruik is geweest, dient rekening gehouden te worden met fenomenen als opspit en zwerfvuil, die het dateren van sporen kunnen

bemoeilijken. Bij uitvoering van onderhavig veldwerk werd geen archeologisch relevant vondstmateriaal aangetroffen. Bijgevolg diende de waardering en datering van de sporen voor zover mogelijk te gebeuren op basis van vorm, textuur, aflijning en vulling van de aangetroffen sporen.

5.2.2 Assessment vondsten

Tijdens het proefsleuvenonderzoek werden 3 vondsten aangetroffen, het gaat hier steeds om aardewerk (Figuur 14). Enkel vondst 1 werd in relatie tot een spoor aangetroffen, het gaat hier om spoor 2, een mogelijke vuurkuil. De scherf die in dit spoor aangetroffen werd is een wandscherf in handgevormd, reducerend gebakken, Vroeg Grijs aardewerk. Ondanks het feit dat deze scherf geen uitgesproken vormkenmerken bezit, kan deze op basis van zijn technische kenmerken aan de Volle middeleeuwen worden toegewezen⁴.

Verder werden ook twee vondsten aangetroffen bij de aanleg van het vlak (vondst 2 en 3). Vondst 2 betreft een wandscherf in reducerend gebakken, wielgedraaid grijs aardewerk. Voor deze scherf wordt een datering tot de post-middeleeuwen vooropgesteld. Vondst 3 is een wandfragment in Westerwald steengoed en is dus post-middeleeuws. Deze scherf heeft de typische kobaltblauwe glazuur op de buitenkant en is verder versierd met ingekraste motieven.

Figuur 14. Vondsten: vondst 1 (links), vondst 2 (midden) en vondst 3 (rechts)

⁴ De Groote, 2014: 103.

5.2.3 Assessment stalen

Niet van toepassing, er werden geen stalen genomen tijdens het proefsleuvenonderzoek.

5.2.4 Conservatie assessment

Niet van toepassing.

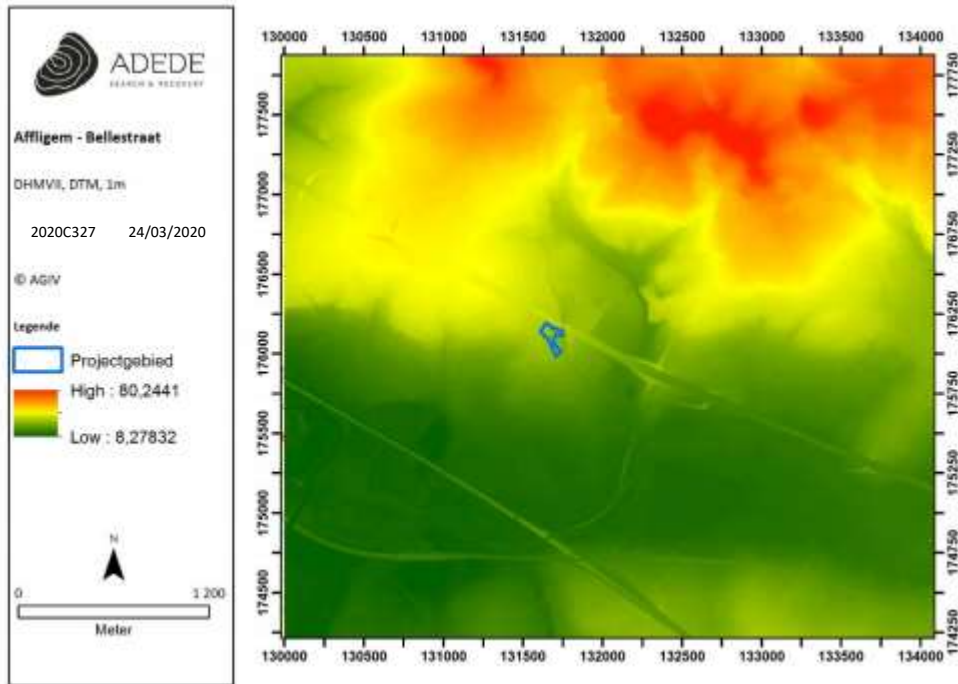
5.2.5 Assessment sporen en lagen

5.2.5.1 Topografie van het onderzoeksgebied

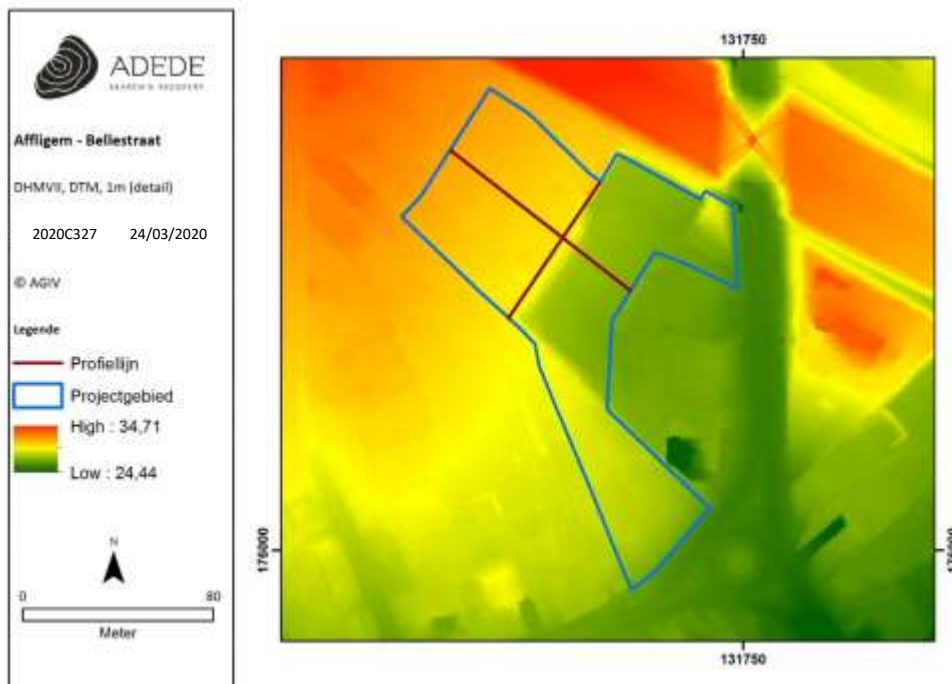
Het projectgebied aan de Bellestraat bevindt zich in Essene, een deelgemeente van Affligem. Affligem is gelegen in het westen van de provincie Vlaams-Brabant en vlakbij de grens met Oost-Vlaanderen. Naast Essene zijn ook Teralfene en Hekelgem fusiegemeenten van Affligem. Affligem wordt doorsneden door de E40, het plangebied bevindt zich net ten zuiden van deze autostrade, ten oosten van de dorpskern van Teralfene en ten westen van de dorpskern van Essene. De omgeving van het onderzoeksgebied is een heuvelachtig landschap. In het zuiden is de lager gelegen vallei van de Bellebeek gesitueerd, centraal van west naar oost loopt doorheen de gemeente een hogere zandrug. Ten zuiden van het plangebied stroomt de Bellebeek of Alfene, deze mondt uit in de Dender. Ten oosten van het onderzoeksterrein loopt de Okeibeek, welke uitmondt in de Bellebeek. Het onderzoeksgebied is gesitueerd op hoger gelegen gronden en bevindt zich dus net buiten de valleien van deze waterlopen. Uit het digitaal terreinmodel en de profiellijnen kan men afleiden dat het projectgebied hoogstwaarschijnlijk afgegraven is waar de huidige loods en parking zich bevinden. De huidige braakliggende terreinen bevinden zich namelijk circa 3m hoger, dit zorgt ervoor dat het hoogste punt op het projectgebied zich op 32m TAW bevindt en het laagste punt op 28m TAW. Deze afgraving kadert in de aanleg van de snelweg die vlak naast het onderzoeksgebied ligt⁵.

Indien men op macroniveau kijkt naar de inplanting van het projectgebied in het landschap dan kan men concluderen dat het projectgebied zich in een overgangszone van hoog naar laag bevindt, waarbij het lager gelegen gebied zich ten zuiden van het projectgebied bevindt, en de hogere zandrug ten noorden gelegen is.

⁵ Mondelinge mededeling buurtbewoner

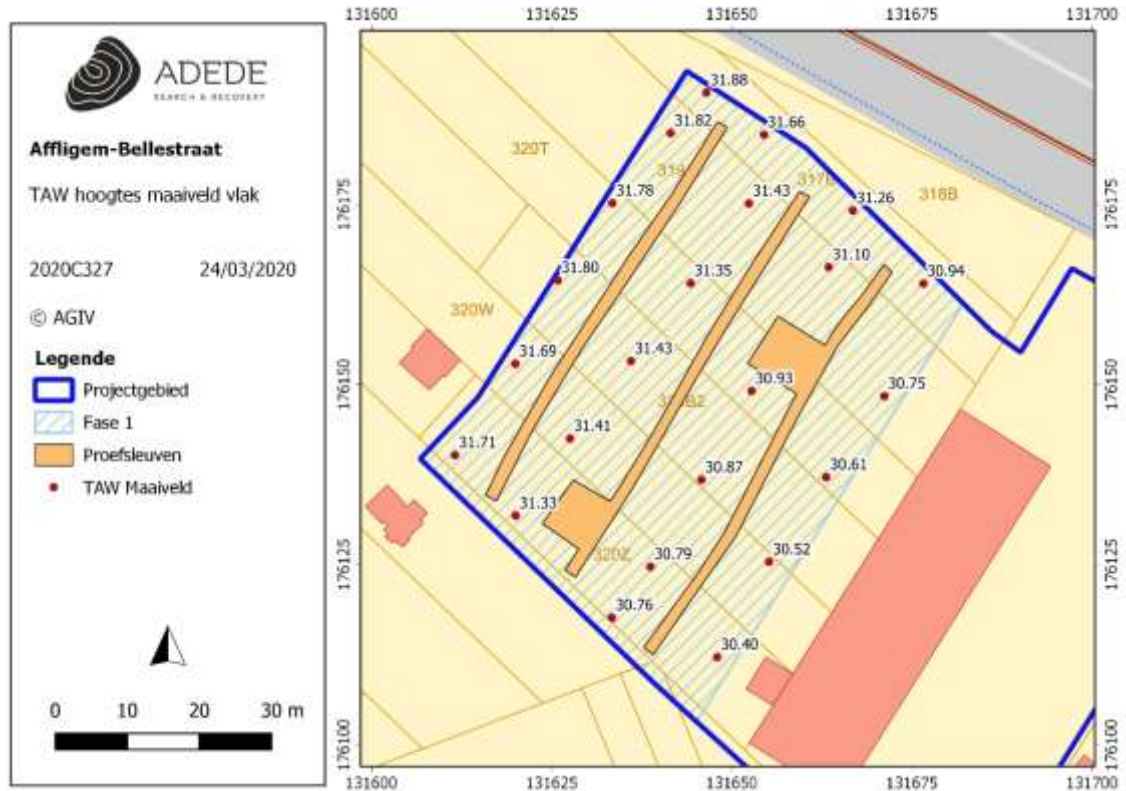
Figuur 15. Situering van het projectgebied op het DHMVII, digitaal terreinmodel 1m.

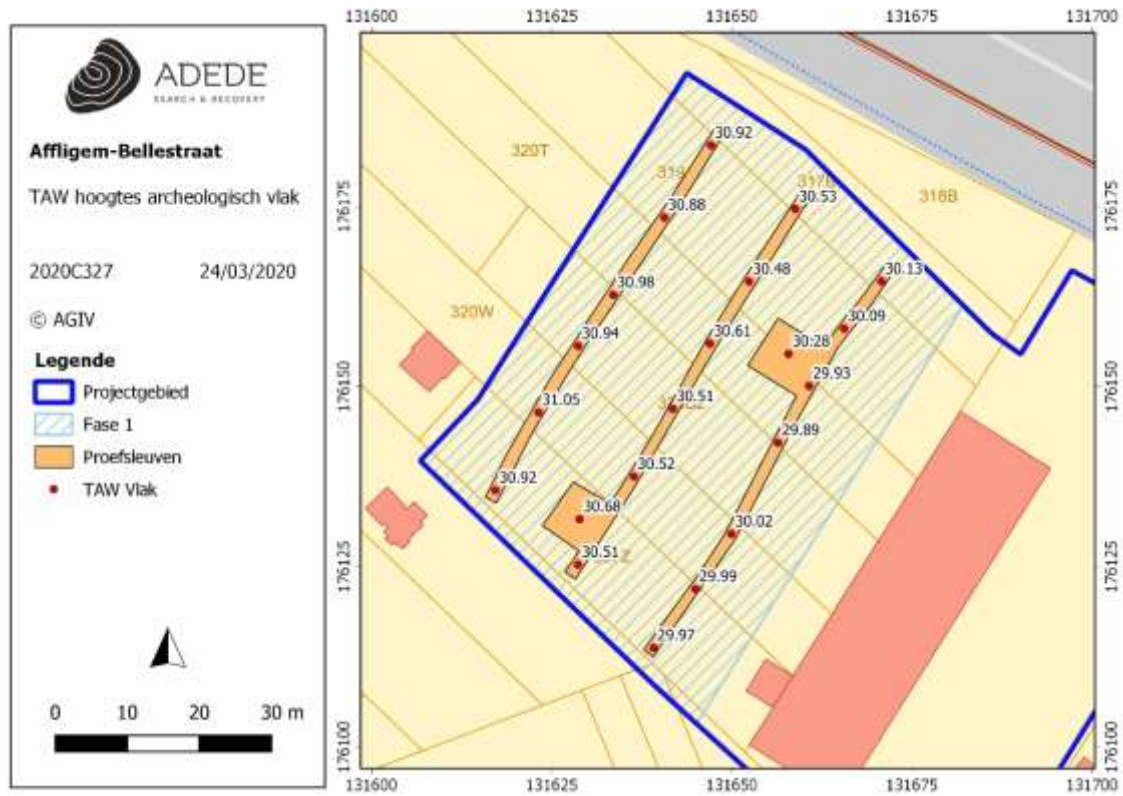
Figuur 16. Situering van het projectgebied op het DHMVII, digitaal terreinmodel 1m (detail).

Tijdens het proefsleuvenonderzoek werden zowel het hoogteverloop van het maaiveld, als de diepte van het archeologisch vlak systematisch voor heel het onderzoeksgebied ingemeten ten opzichte van de Tweede Algemene Waterpassing (TAW). De resultaten van de metingen op het maaiveld komen overeen met het DHM. Alle hoogtemetingen schommelen tussen de 30,40 en 31,88m TAW en het

maaiveld helt af naar het zuidoosten. Het archeologisch vlak varieert sterk met een maximale hoogte van 31,05m in het zuidwesten van het terrein en een minimale hoogte van 29,89m in het zuidoosten van het projectgebied. Gemiddeld is het archeologisch vlak op een diepte van 50-90cm ten opzichte van het maaiveld gelegen, binnen deze variaties is het opvallend at het archeologisch vlak in het oosten dieper gelegen is dan in het westen. Enkele profielputten werden dieper, tot een diepte van ca. 50cm onder het niveau van de sleuven, uitgegraven om een beter zicht te krijgen op de profielopbouw.

Figuur 17. TAW-metingen - maaiveld

Figuur 18. TAW-metingen – diepte archeologisch vlak

5.2.5.2 Stratigrafie en bodemopbouw

Tertiair geologisch

Ter hoogte van het onderzoeksgebied dagzoomt de **Formatie van Tielt** (Tt). De afzettingen van deze formatie zijn marien van oorsprong, afgezet in de zee die België bedekte tijdens het Midden- tot LaatYpresiaan (Vroeg Eoceen). De formatie is onderdeel van de Ieper Groep samen met de oudere Formatie van Kortrijk en de jongere Formatie van Gentbrugge en ze wordt opgedeeld in drie leden (van jong naar oud): Lid van Kortemark (silt), Lid van Egemkapel (klei) en Lid van Egem (glauconiethoudend fijn zand). De tertiaire afzettingen ter hoogte van de projectlocatie bestaan uit grijsgroen, kleihoudend, 2018D9 2018 ADEDE Archeologisch Rapport 290 Pagina - 20 - zeer fijn zand tot silt. Op basis hiervan werd het pakket tertiaire afzetting hier als Formatie van Tielt gedefinieerd zonder verdere opdeling. Op ca. 200m ten zuiden van het onderzoeksgebied dagzoomt de Formatie van Kortrijk, meerbepaald de leden van **Aalbeke en Moen**. De afzettingen van het Lid van Aalbeke zijn opgebouwd uit donkergrijze tot blauwe klei met glimmers. De afzettingen van het Lid van Moen zijn opgebouwd uit grijze klei tot silt die kleihoudend zijn.

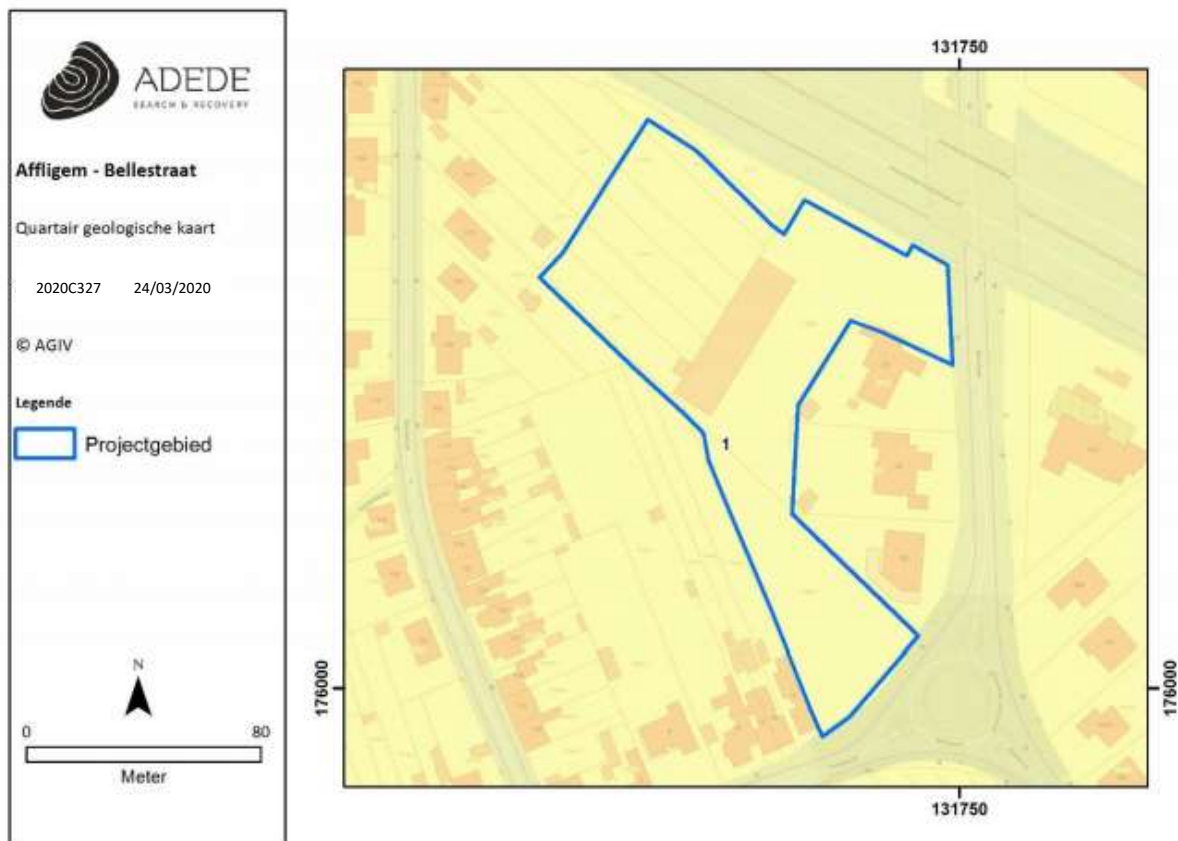

Figuur 19. Situering van het projectgebied op de tertiair geologische kaart.

Quartair geologisch

Het volledige onderzoeksgebied is gesitueerd in eenzelfde quartaire afzetting, met name **profieltype 1**. Bij dit profieltype zijn geen Holocene en/of tardiglaciale afzettingen aanwezig bovenop de Pleistoceen sequentie. De opbouw van dit profieltype is als volgt:

- **ELPw en/of HQ:** Dit zijn eolische afzettingen (zand tot silt) van het Weichseliaan (Laat-Pleistoceen) of mogelijk Vroeg-Holoceen. In het zuidelijke gedeelte van Vlaanderen bestaan deze afzettingen voornamelijk uit silt (loess) en in de meer noordelijke en centrale delen van onderzoeksgebied zich bevindt, zijn deze opgebouwd uit zand tot zandleem. Anderzijds kunnen er eveneens hellingsafzettingen van het quartair aanwezig zijn.

Figuur 20. Situering van het projectgebied op de quartaire geologische kaart.

Bodemtypekaart⁶

Op de bodemtypekaart worden ter hoogte van de Bellestraat te Affligem drie verschillende bodemtypes aangegeven. Deze zijn **(x)Lca**, **Lba0** en **Lca1**. **(x)Lca** en **Lca1** duiden op een zone waarbij de Ap rust op een E-horizont (ongeveer 40cm dik) of rechtstreeks op de textuur B. De textuur B is

⁶ Van Ranst E. & Sys C., 2000, Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen (Schaal 1:20 000), Laboratorium voor Bodemkunde, Gent.

aangereikt met klei en sesquioxiden, het is een bruine zwaar zandleem. Roestverschijnselen komen voor tussen 80 en 120cm. **Lba0** is een droge zandleembodem met een Ap van ongeveer 25cm dikte. Dit bodemtype is matig humeus en rust op een zwak humeuze, bruinachtige overgangshorizont van 30 tot 40cm dikte. Onder deze laag komt een meer kleiige textuur B-horizont voor. De ondergrond is soms gestratificeerd met afwisselend lemige en zandige laagjes. Roestverschijnselen komen voor dieper dan 120cm.

Figuur 21. Situering van het projectgebied op de bodemtypekaart.

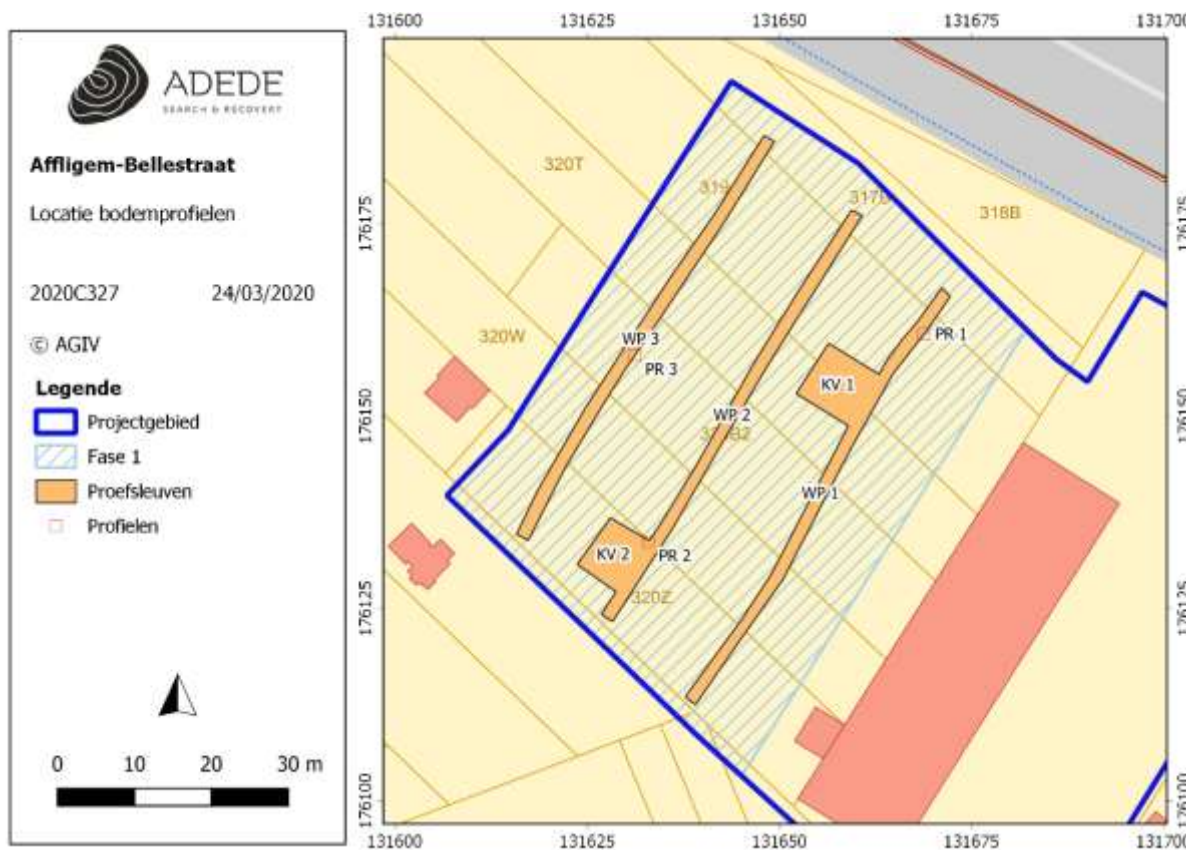
Bodemopbouw

De ervaring op het terrein toont aan dat wat op de bodemtypekaart wordt weergegeven slechts deels op het terrein te herkennen is. Volgens de bodemtypekaart zou meer dan de helft van het onderzoeksgebied dat tot deze fase behoort het type **Lba0** moeten bezitten. Bij dit bodemtype zou een dunne Ap-horizont moeten rusten op een overgangshorizont, gevolgd door een kleiige textuur-B horisont. Deze bodemsequentie werd echter niet tegengekomen op het terrein. De andere twee bodemtypes die op de bodemkaart weergegeven werden, zijn wel op het terrein te herkennen. De bodemopbouw voor dit studiegebied is grosso modo in drie bodemtypes te verdelen. Het betreft telkens een matig droge zandleembodem die zich onder verschillende vormen manifesteert.

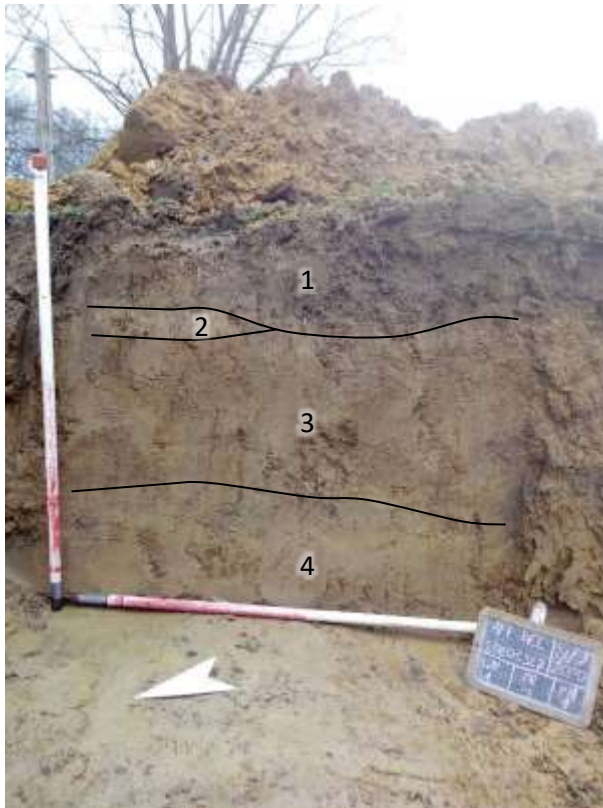
In profiel 1 heeft de Ap-horizont een dikte van ongeveer 25 cm. Dit profiel is het enige waarin een restant van de E-horizont zichtbaar is, deze horizont is ongeveer 10 cm dik en verdwijnt naar de het midden van het profiel. Bij alle andere bodemprofielen is de Ap-horizont rechtstreeks op de textuur B horizont gelegen. De B-horizont in dit profiel bestaat uit bruin (zwaar) zandleem en is ongeveer 40 cm dik.

Profiel 2 vertoont een Ap-Bt-C bodemopbouw, met een Ap-horizont van ongeveer 40 cm dik en een relatief dunne Bt-horizont in vergelijking met de overige profielen.

De diktes van de bodemhorizonten in profiel 3 en hun samenstelling zijn gelijkaardig aan die in profiel 1. Zoals eerder vermeld is de E-horizont afwezig in dit profiel. Wat dit profiel het meeste onderscheid van de overige twee is de aanwezigheid van een gelaagd pakket, 30 cm onder de C1-horizont.

Figuur 22. Overzichtskartaat bodemprofielen

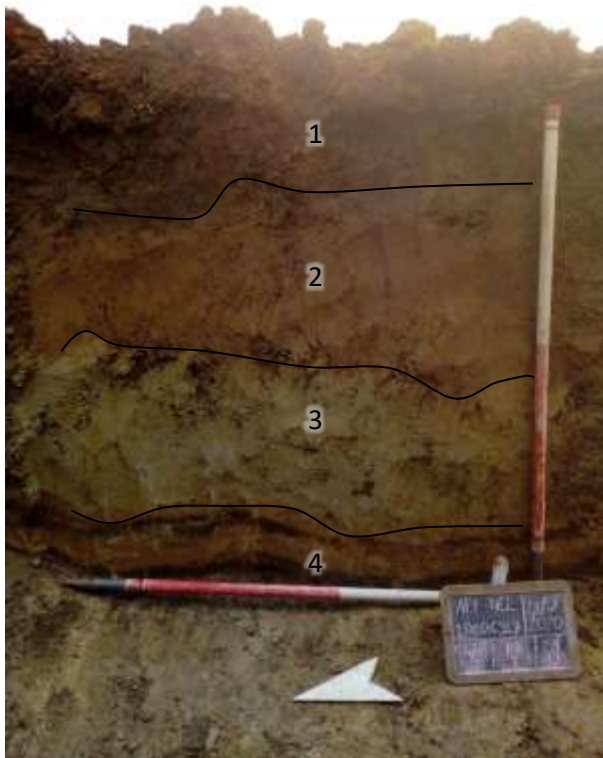

1. Donkerbruin lemig zand (Ap-horizont)
2. Lichtbruin lemig zand (E-horizont)
3. Bruine zandige leem (Bt-horizont)
4. Geelbruin lemig zand (C-horizont)

1. Donkerbruin lemig zand (Ap-horizont)
2. Bruine zandige leem (Bt-horizont)
3. Geelbruine kleiige leem (C-horizont)

Figuur 23. Bodemprofielen 1 en 2.

1. Donkerbruin lemig zand (Ap-horizont)
2. Bruine zandige leem (Bt-horizont)
3. Geelbruine kleiige leem (C1-horizont)
4. Gelaagde donkerbruine en oranjebruine zandige leem (C2-horizont)

1.

Figuur 24. Bodemprofiel 3.

5.2.5.3 Sporenbestand

In totaal werden op het veld 6 spoornummers toegekend, daarvan werd 1 spoor gecoupeerd. De aangetroffen sporen kunnen ingedeeld worden in 4 categorieën: paalkuilen, kuilen en vuurkuilen, biologische sporen, en verstoring.

Figuur 25. Totaalplan

Figuur 26. Allesporenplan

Figuur 27. Sporenplan (detail)

Paalkuilen

In proefsleuven 1 en 2 werden enkele paalkuilen aangetroffen met een donkerbruine tot grijsbruine lemig-zandige vulling met houtskoolspikkels. Deze sporen waren rond tot ovaal van vormen waren 40 tot 52 cm in diameter. Ter hoogte van deze paalsporen (spoor 1 en 4) werden kijkvensters geplaatst om na te gaan of deze sporen deel uit maken van een structuur. Kijkvenster 1, gelegen aan spoor 1 en 2, leverde geen bijkomende sporen op. In kijkvenster 2, dat zich ter hoogte van spoor 4 bevond, werd wel een bijkomende paalkuil (spoor 5) aangetroffen op 95 cm van spoor 4. De relatief korte afstand tussen de twee sporen en hun gelijkaardig uitzicht doen vermoeden dat er een relatie bestaat tussen sporen 4 en 5. Het is mogelijk dat deze sporen deel uit maken van een structuur waarvan andere paalkuilen zich buiten de proefsleuven bevinden of waarvan de andere sporen niet meer bewaard zijn. Om meer inzicht te krijgen in de aard van deze paalkuilen werd spoor 5 gecoupeerd. In deze coupe (zie Figuur 28, onderste foto) is zichtbaar dat de paalkuil tot op een diepte van ongeveer 17 cm rijkt en een relatief recht en scherp afgelijnd profiel heeft. Aangezien geen vondsten werden aangetroffen in relatie tot deze sporen, konden deze paalkuilen niet eenduidig gedateerd worden.

Figuur 28. Paalkuilen: respectievelijk sporen 1, 4 en 5 met coupe.

Kuilen

Naast de paalkuilen werden ook twee kuilen aangetroffen. Spoor 6 betreft een kuil met een mogelijk rechthoekige vorm, waarvan de helft in de sleuf zichtbaar is. Deze kuil heeft een oranjebruine en lichtgrijze vulling met houtskoolspikkels in de grijze zones. De zichtbare driehoek heeft een basis van 258 cm en een hoogte van 109 cm.

Ook spoor 2 werd geïnterpreteerd als kuil, onregelmatig van vorm, met een gevlekte donkergrijze en bruine vulling. Dit spoor is 193 op 80 cm groot. Aangezien dit spoor rijk is aan houtskool, werd het geïnterpreteerd als vuurkuil. In dit spoor werd een reducerend gebakken wandscherf aangetroffen die mogelijk te dateren is tot de Volle middeleeuwen. Zoals hierboven reeds vermeld, werd het kijkvenster ter hoogte van dit spoor geplaatst aan de kant van het paalspoor om dit verder te waarden.

Figuur 29. Kuilen: sporen 6 (boven) en 2 (onder).

Biologische sporen

Het laatste genummerde spoor dat besproken dient te worden is spoor 3. Dit is een half rond spoor met een doormeter van 225 cm. Het spoor is bruingrijs aan de rand en heeft een lichtgrijs - oranje grijs vlekkelig centrum. Hoewel dit spoor een spoornummer toegewezen kreeg, gaat het in dit geval om een

natuurlijk spoor. De donkerdere rand die uitdunt naar een kant en de lichtere, heterogene vulling zijn kenmerken die veelal een wind- of boomval aanduiden. Dit soort sporen ontstaat door de ontworteling van een boom. Ondanks de natuurlijke oorsprong van dit soort sporen kunnen deze, omwille van hun aard als sedimentvallen, vondsten bevatten. Dit was echter niet het geval bij het huidige onderzoek.

Figuur 30. Windval: spoor 3.

Naast deze windval werden in dezelfde sleuf enkele gelijkaardige natuurlijke sporen aangetroffen. Deze sporen waren groter in omvang, maar hadden geen duidelijke rand. De vulling van deze sporen was gelijkaardig aan de vulling van de windval (spoor 3). Bijkomend waren deze sporen rijk aan fijne wortels.

Figuur 31. Natuurlijk spoor.

Verstoring

Doorheen het sleuvenplan werden ook recente leidingen in terracotta buizen aangetroffen, dit voornamelijk in de zuidelijke helft van de proefsleuven. Door hun beperkte omvang in de verstoring die deze leidingen met zich meebrengen eerder lokaal.

Figuur 32. Verstoringen.

5.2.5.4 *Datering en interpretatie*

Binnen het onderzochte gebied werd slechts een handvol sporen aangetroffen, deze opgedeeld worden in 4 categorieën: paalkuilen, kuilen, biologische sporen, en verstoring. In totaal werden 3 paalkuilen aangetroffen. Twee hiervan staan mogelijk in relatie tot elkaar, maar door hun ligging in de sleuf is het niet duidelijk of deze deel uitmaken van een structuur. In deze sporen is ook geen aardewerk aanwezig, waardoor deze paalsporen niet eenduidig gedateerd kunnen worden. Verder werden ook twee kuilen aangetroffen. Een hiervan bezat opvallend veel houtskool en kan mogelijk geïnterpreteerd worden als een vuurkuil. Op basis van het aanwezige aardewerk werd dit spoor tot de volle middeleeuwen gedateerd. Deze sporen wijzen eerder op een agrarische functie en niet op een nederzettingsfunctie, ze zijn waarschijnlijk deel van een groter erf.

Vervolgens werden ook enkele natuurlijke sporen aangetroffen, waaronder een duidelijke windval. Dezen hebben een beperkte archeologische relevantie, aangezien deze natuurlijke sporen ook vondsten kunnen herbergen, al bevinden deze zich dan niet in situ. De zuidelijke helft werd op enkele plaatsen zeer lokaal verstoord door recente leidingen.

5.2.5.5 Beantwoorden onderzoeksvragen

- **Welke zijn de waargenomen horizonten in de bodem, beschrijving en duiding. Komt dit overeen met de vaststellingen uit het booronderzoek?**

*Binnen het onderzoeksgebied werden een Ap, E, Bt en C-horizont waargenomen. De uitgeloopte E-horizont, kwam slechts eenmalig en deels voor in profiel 1. De Ap-horizont bestond steeds uit donkerbruin lemig zand en werd gevolgd door een bruine Bt in zware zandleem. De C-horizont bestond uit geelbruin tot witbruin zandleem. In profiel 3 werd additioneel nog een gelaagde, humus en ijzerrijke C2 horizont aangetroffen. Tijdens het bodemonderzoek werd in het boorpunt ter hoogte van fase 1 een **Lba0** bodemtype herkend, dit bodemtype kwam niet tot uiting in de aanwezige profielen, de andere bodemtypes die voor het onderzoeksgebied opgetekend zijn, werden wel herkend.*

- **Waardoor kan het ontbreken van een horizont verklaard worden?**

Het ontbreken van de E-horizont over het grootste deel van het terrein kan mogelijk verklaard worden door beploeging van het terrein, waardoor (een deel van) de E-horizont opgenomen kan zijn in de Ap-horizont.

- **Zijn er sporen aanwezig? Zo ja, geef een geknopte beschrijving.**

Binnen het onderzochte gebied werd slechts een handvol sporen aangetroffen, deze opgedeeld worden in 4 categorieën: paalkuilen, kuilen, biologische sporen, en verstoring. In totaal werden 3 paalkuilen aangetroffen. Twee hiervan staan mogelijk in relatie tot elkaar, maar door hun ligging in de sleuf is het niet duidelijk of deze deel uitmaken van een structuur. In deze sporen is ook geen aardewerk aanwezig, waardoor deze paalsporen niet eenduidig gedateerd kunnen worden. Verder werden ook twee kuilen aangetroffen. Eén hiervan bezat opvallend veel houtskool en kan mogelijk geïnterpreteerd worden als een vuurkuil. Op basis van het aanwezige aardewerk werd dit spoor tot de volle middeleeuwen gedateerd.

Vervolgens werden ook enkele natuurlijke sporen aangetroffen, waaronder een duidelijke windval. Dezen hebben een beperkte archeologische relevantie, aangezien deze natuurlijke sporen ook vondsten kunnen herbergen, al bevinden deze zich dan niet in situ. De zuidelijke helft werd op enkele plaatsen zeer lokaal verstoord door recente leidingen

- **Zijn de sporen natuurlijk of antropogeen?**

Van de 6 geregistreerde sporen zijn 5 antropogeen, naast het geregistreerde natuurlijke spoor werden bijkomend nog 4 natuurlijke sporen ingemeten.

- **Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren?**

Twee paalkuilen maken mogelijk deel uit van een structuur, maar aangezien slechts twee paalkuilen aangetroffen werden, is het moeilijk hier met zekerheid over te oordelen. Omwille van

de beperkte afstand tussen de twee paalsporen gaat het hier waarschijnlijk eerder om een bijgebouw.

- **Behoren de sporen tot één of meerdere periodes?**

Alle aanwezige vondsten (N=3) zijn te dateren tot de Volle middeleeuwen en post-middeleeuwse periode. Er werd echter slechts in één spoor werd vondstmateriaal aangetroffen. Door de afwezigheid van vondstmateriaal dienen de meeste sporen gedateerd te worden op basis van hun vorm en vulling. Dit zorgt voor een grote beperking wat betreft dateerbare sporen.

- **Kan op basis van het sporenbestand in de proefsleuven een uitspraak gedaan worden over de aard en omvang van occupatie?**

De aangetroffen sporen waren vooral geconcentreerd in de twee zuidwestelijke sleuven. Door het beperkte aantal sporen is het moeilijk te oordelen over de aard van de occupatie.

- **Zijn er indicaties (greppels, grachten, lineaire paalzettingen,...) die kunnen wijzen op een inrichting van een erf/nederzetting?**

Er werden geen indicaties aangetroffen die kunnen wijzen op de inrichting van een erf.

- **Zijn er indicaties die kunnen wijzen op de aanwezigheid van een wegtracé?**

Neen.

- **Zijn er indicaties voor de aanwezigheid van funeraire contexten?**

Neen.

- **Wat is de relatie tussen de bodem en de archeologische sporen?**

Alle sporen werden aangetroffen in de C-horizont.

- **Wat is de relatie tussen de bodem en de landschappelijke context (landschap algemeen, geomorfologie,)**

Ter hoogte van de zone waarin fase 1 van de werken plaatsvond, is de bodem relatief goed bewaard. Op het DHM is te zien dat deze zone zijn oorspronkelijke reliëf bewaard heeft. De E-horizont is enkel in het lager gelegen gedeelte van deze zone bewaard. Verder is het projectgebied is gelegen op de overgang tussen de hoger gelegen zandrug in het noorden en de lagergelegen riviervalleien in het zuiden, er is echter geen duidelijke relatie met de bodemopbouw.

- **Wat is de impact van de geplande werken op deze sporen?**

Ter hoogte van de proefsleuven uit deze fase zal een nieuwe loods met carwash gebouwd worden. Rondom deze gebouwen zal er nieuwe monoliete verharding voor toegang en circulatie aangelegd worden, evenals nieuwe waterdoorlatende verharding en te regulariseren grindverharding Naast deze bouwwerkzaamheden zal er ook een groenbuffer aangelegd worden in het noordwesten. De nieuwe loods zal een kelder hebben met een hoogte van 2.80m. Ook zal er in het gebouw een liftschacht aanwezig zijn met een afmeting van 2m op 2m. Dit houdt in dat aanwezige archeologische vindplaatsen onherroepelijk verstoord zullen worden.

6 Synthese

6.1 Besluit gespecialiseerd publiek

6.1.1 Archeologische waardering

In opdracht heeft ADEDE in maart 2020 een landschappelijk bodemonderzoek met daaropvolgend een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd aan de Bellestraat te Affligem. Het onderzoek werd uitgevoerd naar aanleiding van de aanleg van een nieuwe loods en bus stelplaatsen. In april 2018 werd binnen het plangebied een bureauonderzoek uitgevoerd waarbij op basis van de resultaten van dit onderzoek vervolgonderzoek met ingreep in de bodem in de vorm van proefsleuven geadviseerd werd, voorafgegaan door een landschappelijk bodemonderzoek, ten einde het archeologische potentieel van de site te waarderen en te verfijnen.⁷

Reeds in het bureauonderzoek werden de werken opgedeeld in drie fasen, het landschappelijk bodemonderzoek besloeg het volledige onderzoeksgebied en dus alle fasen. De resultaten van het landschappelijk bodemonderzoek tonen dat de bodem in fase 2 en in het noordelijke deel van fase 3 reeds afgegraven en verstoord zijn. Dit toont aan dat verder archeologisch onderzoek in deze zones weinig opportuun is. De boorpunten in fase 1 en het zuidelijke deel van fase 3 vertonen wel een bewaarde bodemopbouw (met uitzondering van het meest zuidelijke punt aan de straatkant). In deze twee zones kan verder onderzoek in de vorm van een proefsleuven onderzoek wel nor tot kennisvermeerdering zorgen.

Het archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem door middel van proefsleuven heeft duidelijkheid verschaft omtrent de aan- en/of afwezigheid van archeologische sporen binnen het onderzoeksgebied van fase 1. De opgelegde dekkingsnorm van 12,5% werd net gehaald en er is voldoende kennis verzameld wat betreft dit onderzoeksgebied om tot gefundeerde uitspraken te kunnen komen.

De resultaten van het uitgevoerde veldwerk tonen dat de bodemopbouw in het grootste deel van het projectgebied van fase 1 nog intact is, met uitzondering van enkele zeer lokale verstoringen verspreid over het terrein. Ondanks de goed bewaarde bodem werden maar een klein aantal archeologische sporen aangetroffen, het gaat hier om drie paalkuilen, en twee kuilen. Twee van de paalkuilen staan mogelijk in relatie tot elkaar, maar door hun ligging in de sleuf is het niet duidelijk of deze deel uitmaken van een structuur. In deze sporen is ook geen aardewerk aanwezig, waardoor deze paalsporen niet eenduidig gedateerd kunnen worden. Verder werden ook twee kuilen aangetroffen.

⁷ <https://loket.onroerendergoed.be/archeologie/notas/archeologienotas/7244>

Eén hiervan bezat opvallend veel houtskool en kan mogelijk geïnterpreteerd worden als een vuurkuil. Op basis van het aanwezige aardewerk werd dit spoor tot de late middeleeuwen gedateerd.

Vervolgens werden ook enkele natuurlijke sporen aangetroffen, waaronder een duidelijke windval. Dezen hebben een beperkte archeologische relevantie, aangezien deze natuurlijke sporen ook vondsten kunnen herbergen, al bevinden deze zich dan niet in situ. De zuidelijke helft werd op enkele plaatsen zeer lokaal verstoord door recente leidingen.

Zoals reeds aangegeven werd slechts een beperkt aantal sporen aangetroffen, het dient echter ook opgemerkt te worden dat het onderzoeksgebied van deze fase ook beperkt in omvang was. Alle aanwezige sporen wijzen op een agrarische functie en niet op een nederzetting, waardoor het kennispotentieel van het onderzoeksgebied reeds grotendeels bereikt is. Verder onderzoek binnen het projectgebied van fase 1 zal dan ook maar tot beperkte kenniswinst zorgen. Het voorgestelde proefsleuven onderzoek in zone 3 dient wel nog uitgevoerd te worden.

6.1.2 Potentieel tot kennisvermeerdering en afweging verder onderzoek

Gelet op het kleine aantal relevante sporen, dat allemaal wijst op een gebruik als landbouwgebied, lijkt verder archeologisch onderzoek weinig opportuun en zal dit enkel leiden tot beperkte kennisvermeerdering. Verder onderzoek zou zodus weinig archeologische meerwaarde kennen en ook vanuit kostenbatenperspectief niet te verantwoorden zijn. Bijgevolg acht ADEDE bvba voor dit onderzoeksgebied verder onderzoek niet noodzakelijk.

6.2 Besluit breed publiek

Uit het proefsleuvenonderzoek dat ADEDE bvba uitvoerde, blijkt dat zich binnen het onderzochte terrein enkel archeologisch relevante sporen van agrarische aard in de bodem schuilhouden. Tijdens het onderzoek werden, behalve enkele paalkuilen en kuilen die wijzen op een agrarische ingebruikname van het projectgebied, geen archeologisch relevante sporen aangetroffen. Bijgevolg acht ADEDE bvba verder onderzoek in deze zone dan ook niet noodzakelijk. De proefsleuven in zone 3 dienen wel nog uitgevoerd te worden.

7 Bibliografie

Literatuur:

- De Grootte K., 2014. *Middeleeuws aardewerk in Vlaanderen: techniek, typologie, chronologie en evolutie van het gebruiksgoed in de regio Oudenaarde in de volle en late middeleeuwen (10de-16de eeuw)*. Brussel: Vlaams instituut voor het onroerend erfgoed.
- Van Ranst E. & Sys C., 2000, Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen (Schaal 1:20 000), Laboratorium voor Bodemkunde, Gent.
- <https://loket.onroerenderfgoed.be/archeologie/notas/archeologienotas/7244>

Onlinebronnen:

- <https://inventaris.onroerenderfgoed.be>
- <https://onderzoeksbalans.onroerenderfgoed.be/>.
- <https://dov.vlaanderen.be/dovweb/html/index.html>
- <http://www.geopunt.be/>
- <http://belgica.kbr.be>
- <https://cai.onroerenderfgoed.be>
- <http://www.ngi.be>
- http://www.ngi.be/Common/ferraris_nl.pdf
- http://belgica.kbr.be/nl/coll/cp/cplI63204_nl.html

8 Fotolijst

N°	Spoor/sporen	Wp	Vlak	Wind- richting	Aard		Omschrijving/extra info	Datum
					Vlak aard	Profiel aard		
0001	PR1	1	1	ZO		X		23/03/2020
0002	SP1	1	1	NW	X		Fotonummer niet aangepast op fotobordje	23/03/2020
0003	SP2	1	1	ZO	X			23/03/2020
0004	WP1 OV	1	1	NO	X			23/03/2020
0005	PR2	2		NW		X		23/03/2020
0006	SP3	1		NW	X			23/03/2020
0007	KV1 OV	KV1		N	X			23/03/2020
0008	SP4	2		O	X			23/03/2020
0009	SP5	KV2		O	X			23/03/2020
0010	WP2 OV	2		ZW	X			23/03/2020
0011	SP6	2		ZO	X			23/03/2020
0012	KV2 OV	KV2		N	X			23/03/2020
0013	PR3	3		ZO		X		23/03/2020
0014	WP3 OV	3		ZW	X			23/03/2020
0015	SP5 CP	KV2		O	X			23/03/2020

9 Sporelijst

Spoor	WP	Vlak	Afmetingen (cm)			Vorm	Kleur		Vulling	Inclusies	Interpretatie	Datering
			L	B	D		K1	K2				
0001	1	1	52	33		Onregelmatig	Grijsbruin	Oranjebruin	Zandleem	Houtskool	Paalkuil	
0002	1	1	193	80		Onregelmatig	Donkergrijs	Bruin	Zandleem	Houtskool	Vuurkuil	Late middeleeuwen
0003	1	1	225	140		Half rond	Bruingrijs	Lichtgrijs + oranje grijs	Zandleem	Houtresten	Windval	
0004	2	1	47	42		Rond	Donkerbruin		Zandleem	Houtskool	Paalkuil	
0005	KV2	1	40	32	17	Ovaal	Donkerbruin		Zandleem	Houtskool	Paalkuil	
0006	2	1	258	109		Driehoekig	Oranjebruin	Lichtgrijs	Zandleem	Houtskool	Kuil	

10 Vondstenlijst

Inventarisnr.	WP	Spoor	Vlak	Kwadrant	Profiel	Laag	Materiaal categorie	Aantal	Datering	Beschrijving
0001	1	2	1				AW	2	Volle Middeleeuwen	Wandscherf in handgevormd, reducerend gebakken aardewerk
0002	1		1				AW	1	Post-Middeleeuwen	Wandscherf in reducerend gebakken, wielgedraaid grijs aardewerk
0003	KV1		1				AW	1	Post-Middeleeuwen	Wandfragment in Westerwald steengoed met kobaltblauwe glazuur op de buitenkant en ingekraste motieven

11 Lijst van figuren

Figuur 1. Projectgebied fase 1 tot 3 op GRB.	10
Figuur 2. Situatie van het projectgebied op het moment van de landschappelijke boringen.	11
Figuur 3. Boorplan op GRB - basiskaart.	14
Figuur 4. Landschappelijke boringen op de bodemtypekaart.	15
Figuur 5. Bodemprofielen landschappelijke boringen.	16
Figuur 6. Bodemprofielen landschappelijke boringen.	17
Figuur 7. Boortransecten op GRB kaart.	22
Figuur 8. Boortransecten.	23
Figuur 9. Legende boortransecten.	24
Figuur 10. Voorgesteld sleuvenplan volgens PVM.	26
Figuur 11. Uitgevoerd sleuvenplan.	27
Figuur 12. Overzichtsfoto's sleuven en kijkvensters	29
Figuur 13. Situatie onderzoeksgebied (zicht vanuit noordwesten).	30
Figuur 14. Vondsten: vondst 1 (links), vondst 2 (midden) en vondst 3 (rechts)	31
Figuur 15. Situering van het projectgebied op het DHMVII, digitaal terreinmodel 1m.	33
Figuur 16. Situering van het projectgebied op het DHMVII, digitaal terreinmodel 1m (detail).	33
Figuur 17. TAW-metingen - maaiveld.	34
Figuur 18. TAW-metingen – diepte archeologisch vlak.	35
Figuur 19. Situering van het projectgebied op de tertiair geologische kaart.	36
Figuur 20. Situering van het projectgebied op de quartair geologische kaart.	37
Figuur 21. Situering van het projectgebied op de bodemtypekaart.	38
Figuur 22. Overzichtskaat bodemprofielen	39
Figuur 23. Bodemprofielen 1 en 2.	40
Figuur 24. Bodemprofiel 3.	41
Figuur 25. Totaalplan.	42
Figuur 26. Allesporenplan	42
Figuur 27. Sporenplan (detail)	43
Figuur 28. Paalkuilen: respectievelijk sporen 1, 4 en 5 met coupe.	44
Figuur 29. Kuilen: sporen 6 (boven) en 2 (onder).	45
Figuur 30. Windval: spoor 3.	46
Figuur 31. Natuurlijk spoor.	47
Figuur 32. Verstoringen.	48

12 Bijlage

Affligem-Bellestraat

Allesporenplan (detail)

2020C327 24/03/2020

© AGIV

Legende

- Projectgebied
- Fase 1
- Proefsleuven
- Sporen
 - Kuil
 - Paalkuil
 - Vuurkuil
 - Biologische sporen
 - Verstoringsen

Affligem-Bellestraat

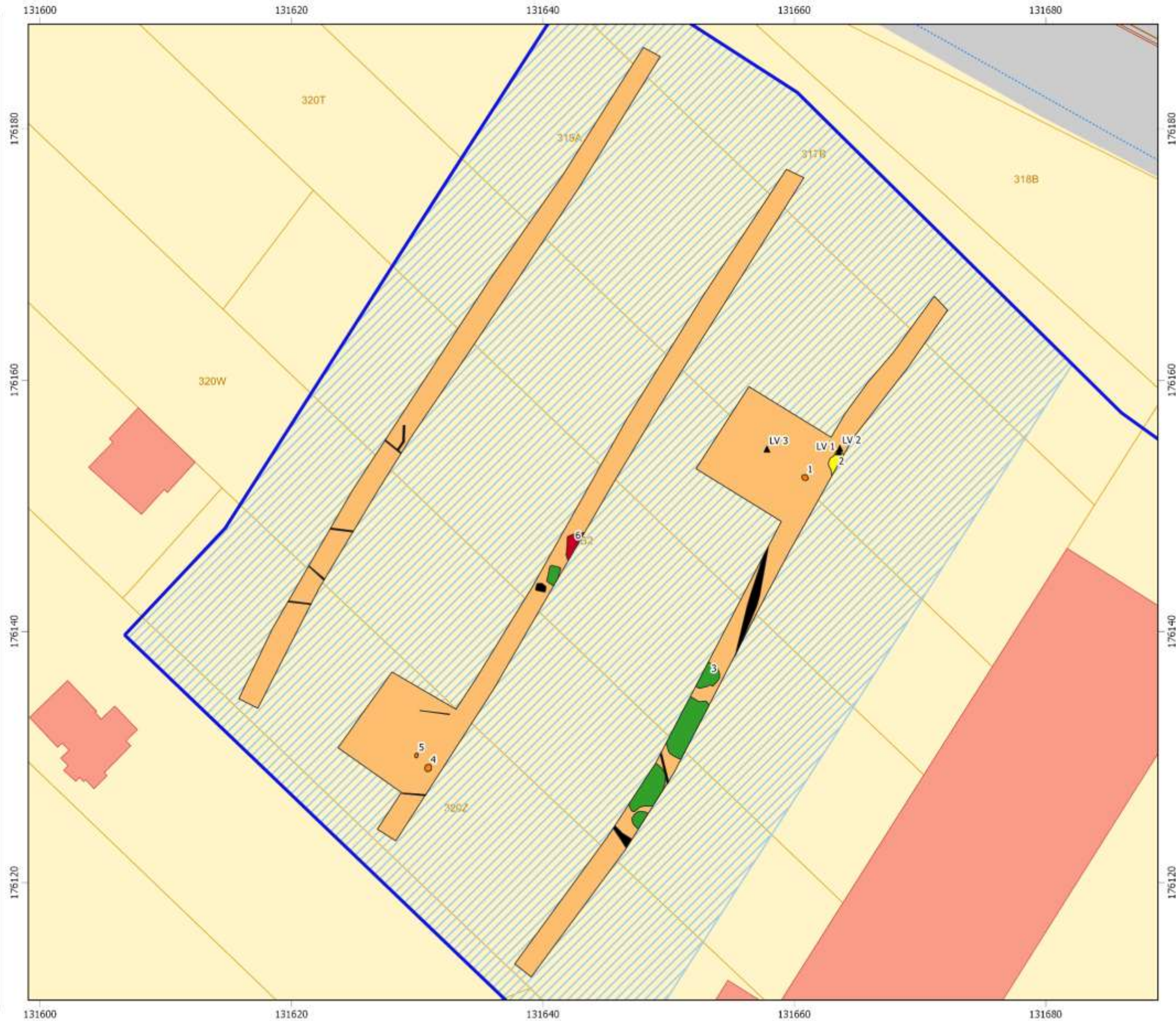
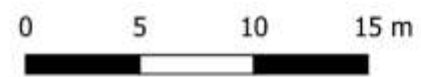
Locatie vondsten

2020C327 24/03/2020

© AGIV

Legende

- Projectgebied
- Fase 1
- Proefsleuven
- ▲ Vondsten
- Sporen**
- Kuil
- Paalkuil
- Vuurkuil
- Biologische sporen
- Verstoringen

Affligem-Bellestraat

Locatie vondsten (detail)

2020C327 24/03/2020

© AGIV

Legende

- Projectgebied
- Fase 1
- Proefsleuven
- Vondsten
- Sporen
- Paalkuil
- Vuurkuil
- Verstoringen

Affligem-Bellestraat

Locatie bodemprofielen

2020C327

24/03/2020

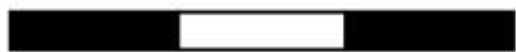
© AGIV

Legende

- Projectgebied
- Fase 1
- Proefsleuven
- Profielen

0 10 20 30 m

Affligem-Bellestraat

TAW hoogtes maaiveld vlak

2020C327

24/03/2020

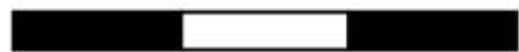
© AGIV

Legende

- Projectgebied
- Fase 1
- Proefsleuven
- TAW Maaiveld

0 10 20 30 m

Affligem-Bellestraat

TAW hoogtes archeologisch vlak

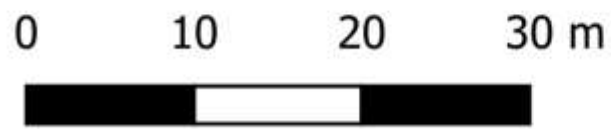
2020C327

24/03/2020

© AGIV

Legende

- Projectgebied
- Fase 1
- Proefsleuven
- TAW Vlak

Affligem-Bellestraat

Uitgevoerd sleuvenplan

2020C327

24/03/2020

© AGIV

Legende

- Projectgebied
- Fase 1
- Proefsleuven

